

Zomernota

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Programmaverantwoording.....	3
<i>Programma 1 – Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid.....</i>	<i>4</i>
<i>Programma 2 – Economie, Energie en Buiten</i>	<i>14</i>
<i>Programma 3 – Welzijn, Sociaal en Cultuur</i>	<i>27</i>
<i>Programma 4 – Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening</i>	<i>34</i>
2. De financiële verantwoording.....	41
2.1 De exploitatie	41
2.2 Investeringsen	55
2.3 Voortgangsrapportage Projecten.....	57
2.4 Reserves en voorzieningen.....	62

Inleiding

In deze Zomernota rapporteren we over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen over de eerste maanden van 2025 met een doorkijk naar het einde van dit jaar. Dit is de eerste tussentijdse rapportage van de gemeente Molenlanden over het jaar 2025.

Waarom deze nota?

Tweemaal per jaar biedt het college de gemeenteraad een rapportage aan. Eén hiervan is de Zomernota, waarin het gaat over de beleidsmatige en financiële tussenstand per 1 juni. Deze nota bestaat uit twee delen. De beleidsmatige toelichting (deel 1) geeft inzicht in de voortgang op de verschillende inspanningen binnen de programma's. In deel 2 wordt een financiële tussenstand gegeven van het lopende begrotingsjaar. De geconstateerde over- en onderschrijdingen (> € 25.000) van de exploitatie- en investeringsbudgetten worden aangegeven, toegelicht en verwerkt in een begrotingswijziging.

Wat kunt u verwachten?

Deze Zomernota is gebaseerd op de Programmabegroting 2025. Deze bestaat uit vier programma's waarbij de indeling van de programma's en de financiële middelen één op één gekoppeld zijn. Wij rapporteren in deel 1 beleidsinhoudelijk en in deel 2 financieel over de vier programma's.

Wat zijn de kaders?

Het kader voor de Zomernota is artikel 5 van de Financiële verordening gemeente Molenlanden. Daarin is geregeld dat het college de raad met twee tussentijdse rapportages over de realisatie van de lopende begroting informeert:

- de Zomernota: over de stand per 1 juni;
- de Najaarsnota: over de stand per 1 oktober.

Hierdoor wordt duidelijk of de uitvoering van de begroting op koers ligt en of er aanleiding is om zo nodig bij te sturen. U stelt de Zomernota vast inclusief de hieruit voortvloeiende begrotingswijziging.

Voortgangsrapportage projecten

Als onderdeel van de doorontwikkeling Projectmatig Werken is afgesproken dat we in de Zomer- en Najaarsnota rapporteren over de uitvoering van de grote projecten. We rapporteren op hoofdlijnen over de projectbeheersingsaspecten geld, tijd, organisatie, informatie, kwaliteit, draagvlak en risico's.

Programmaverantwoording

De programma's in de gemeentebegroting 2025 zijn de volgende:

1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid;
2. Economie, Energie en Buiten;
3. Welzijn, Sociaal en Cultuur;
4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening.

Per programma is er een zogeheten 'Verkeerslicht rapportage' opgenomen om de voortgang per programma onderdeel weer te geven.

Daarbij wordt vanuit drie invalshoeken naar de verschillende beleidsvoornemens gekeken:

- wordt het doel dit jaar gehaald zoals dat is beschreven in de begroting (doel);
- wordt het doel ook dit jaar behaald of is dat niet meer haalbaar (tijd);
- wordt het beleidsvoornemen gerealiseerd met de in de begroting gevoteerde middelen (geld);

Voor de verschillende invalshoeken hebben de kleuren de volgende betekenis.

Doel

Het resultaat wordt behaald	
Het resultaat wordt deels behaald	
Het resultaat wordt niet behaald	

Tijd

De uitvoering loopt volgens planning	
De uitvoering verloopt niet geheel volgens planning	
De uitvoering blijft achter op de planning	

Geld

De uitvoering van het resultaat wordt gerealiseerd binnen het vastgestelde budget	
De uitvoering van het resultaat wordt naar alle waarschijnlijkheid niet binnen het beschikbare budget uitgevoerd. Er dreigt een budget over- of onderschrijding	
De uitvoering van het resultaat zal niet lukken binnen het beschikbaar gestelde budget of het budget is overschreden	

Programma 1 – Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

A. Wonen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
A.1. Voorzien in de actuele (lokale) woonbehoefte. <i>Toelichting: Om beter aan te sluiten op de vraag ligt het accent op betaalbare woningen voor (lokale) starters en jonge doorstromers en kleinere woningen voor oudere huishoudens. Daarbij houden we rekening met de kwaliteiten van ons gebied.</i>	- Versnellen van de woningbouw door: (A.1) - de Regionale realisatieagenda (RRA) ook bekend als de Woondeal, met daarin onder andere afspraken over de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor de woningbouw; - het programma Versnelling Woningbouw uit te voeren, zoals onder andere de bouw van betaalbare woningen. <i>Toelichting: We bouwen in de periode tot 2030 1.460 woningen om de woningvoorraad op peil te brengen. We streven naar 200 nieuwe woningen per jaar. We zetten vooral in op de bestaande, grote en kansrijke plannen binnen het programma Versnelling Woningbouw en sluiten we aan op landelijke, provinciale en regionale initiatieven.</i>			
	Het volkshuisvestingsprogramma opstellen dat in plaats komt van de woonvisie. (A.1) <i>Toelichting: Het Volkshuisvestingsprogramma wordt op basis van de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrvh) een verplicht programma onder de Omgevingswet. Dit programma is breder dan enkel en alleen een woonvisie. De huidige Woonvisie Molenlanden loopt tot en met 2024. Om aan te sluiten op de actuele woonbehoefte is in 2024 een Woningbehoefteonderzoek Molenlanden uitgevoerd. We actualiseren in 2025 de Woonvisie/Volkshuisvestelijkprogramma Molenlanden met de onderzoeksresultaten.</i>			
	Huisvestingsverordening opstellen. (A.1)			

	<i>Toelichting: De Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrvh) verplicht een huisvestingsverordening. We bereiden de verordening voor in regionaal verband. Vooral voor de urgentieregeling (voorrangsregeling).</i>			
	• Asielzoekers opvangen. (A.1) <i>Toelichting: Formeel gezien is geldende Spreidingswet nog steeds van kracht. In september komt een raadsvoorstel criteria locatiekeuze waarin we na een participatieproces de kaders scherp hebben voor de invulling van de asielopgave.</i>			
	• Uitvoeringsprogramma's opstellen met de netwerkpartners om de Woonzorgvisie uit te voeren. (A.1) <i>Toelichting: We stellen een Programma Wonen met Aandacht op. De uitvoeringsprogramma's van de Woonzorgvisie zijn hier een onderdeel van. Dit is een co-creatie van het ruimtelijke en sociale domein.</i>			
	• Meerjarige afspraken over het woonbeleid uitvoeren en monitoren in samenwerking met woningcorporaties en huurdersorganisaties. (A.1) <i>Toelichting: De nieuwe meerjarige prestatieafspraken lopen van 2025-2027. Jaarlijks maken we met onze partners een uitwerking, waarin we de afspraken voor dat jaar concretiseren. De afspraken gaan bijvoorbeeld over het betaalbaar en beschikbaar houden van woningen in de sociale huursector, verduurzaming, bijzondere doelgroepen en leefbaarheid.</i>			
	• Uitvoering geven aan de Beleidsnotitie huisvesting (groepen) arbeidsmigranten Molenlanden november 2022. (A.1) <i>Toelichting: Dit beleid maakt het mogelijk om locaties te onderzoeken op bedrijventerreinen. Voor deze locaties voeren we meerdere gesprekken met eigenaren. Zij zijn hun plannen aan het voorbereiden.</i>			
	• Uitvoering geven aan het Woonwagenbeleid 2025 (beoogde vaststelling door de gemeenteraad in de september 2024). (A.1)			

	<i>Toelichting: Hierin staat beschreven hoe we met de woningcorporaties omgaan met toekomstige aanvragen voor woonwagenvestiging en hoe we omgaan met de huidige locatie in Arkel.</i>			
--	--	--	--	--

Toelichting

Versnellen van de woningbouw door: (A.1)

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is een aanscherping opgenomen voor de kwantitatieve opgaven voor de woningbouw; namelijk de realisatie van 800 woningen in deze collegeperiode. Kortom 200 woningen per jaar. In 2024 is deze doelstelling niet behaald (toevoeging van 86 woningen). Het is te verwachten dat deze trend zich voortzet in 2025. Verschillende factoren vertragen realisatie zoals lange bezwaarprocedures, strenge overheidsnormen, milieuwetgeving, stikstofnormen en capaciteitsgebrek bij zowel gemeenten als bouwbedrijven.

Het volkshuisvestingsprogramma opstellen dat in plaats komt van de woonvisie. (A.1)

De factor “Geld” staat rood aangemerkt, omdat het huidige budget niet voldoende is voor de uitvoering. Het geraamde budget is in 2024 deels gebruikt om het Woningbehoefteonderzoek te laten uitvoeren. Dit is de eerste stap voor het volkshuisvestingsprogramma. Het resterend budget is onvoldoende voor het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma. Daarom ramen we extra budget bij.

Huisvestingsverordening opstellen. (A.1)

De huisvestingsverordening is een instrument dat zijn basis vindt in het volkshuisvestingsprogramma. Bij het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma onderbouwen we hoe de verordening inzetten. Een van welke mogelijkheden de gemeente gebruik maakt. Zoals hierboven beschreven ramen we extra geld bij voor het volkshuisvestingsprogramma.

Uitvoeringsprogramma's opstellen met de netwerkpartners om de Woonzorgvisie uit te voeren. (A.1)

Het uitvoeringsprogramma van de Woonzorgvisie gaat deel uitmaken van het Volkshuisvestingsprogramma.

Asielzoekers opvangen. (A.1)

Zie de toelichting bij onderdeel F. Opvang vluchtelingen.

B. Leefomgeving en Ruimtelijke Ordening

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
B.1. Verdere werken aan inrichting en organisatie van de Omgevingswet. Waarbij oog is voor aanpak, werkwijze, proces en procedure en het begeleiden van inwoners bij aanvragen en zorgen voor snellere en logischere afhandeling van initiatieven.	Het werken met de Omgevingswet voor- en met de organisatie en verder inrichten en invoeren van de omgevingsvisie, opstellen van het omgevingsplan, gebieds- en themagerichte uitwerkingen van het omgevingsplan en het opstellen van (uitvoerings)programma's (B.1)			
	De Omgevingsvisie, een van onze belangrijke pijlers van beleid, verder verrijken met bestaande beleidsvisies. En dit daarna uitwerken in thema's met uitwerkingen per gebied. (B.1, B.3) <i>Toelichting Omgevingsvisie:</i> <i>Het gaat hierbij over de vervolgaanpak om te komen tot gebieds- en themagerichte uitwerking en verrijking van de omgevingsvisie. Dit is een apart traject naast het werken met de omgevingsvisie (en andere visiestukken) wat wordt uitgewerkt in het beleidshuis van de gemeente. In de manier van werken zit de integrale manier van werken geborgd, waarin toets momenten aan visies plaatsvinden en het beleidshuis wordt vereenvoudigd. Om goed uit de voeten te kunnen met de omgevingsvisie hebben we een duidelijke structuur nodig van visies en uitvoeringsprogramma's. Gestroomlijnde uitvoeringsprocessen moeten ervoor zorgen dat we als gemeente de regie in handen houden. En een manier van werken ontwikkelen die passend is binnen de Molenlandse manier van werken. Het doel hiervan is om de inwoner beter te kunnen faciliteren en het begrijpelijk te houden.</i>			
	Verder bouwen aan de structuur van het omgevingsplan dat integraal en gebiedsdekkend is. Dit omgevingsplan moet uiterlijk op 1 januari 2032 gereed zijn. (B.1, B.3)			

	<i>Toelichting omgevingsplan:</i> <i>Het Omgevingsplan brengt de landelijke, regionale en gemeentelijke regels samen, zodat we de ambities uit de Omgevingsvisie kunnen uitvoeren. De komende jaren werken we hier verder aan voor alle gebieden. Deze periode noemen we de transitiefase. In deze fase zetten we het tijdelijke omgevingsplan (dat automatisch inging bij de invoering van de Omgevingswet) om in een permanent plan. Alle huidige bestemmingsplannen, regels uit de bruidsschat en verordeningen maken deel uit van het omgevingsplan. Dit proces begint met een basisset aan regels. In de loop der jaren werken we dit verder uit met thema's zoals duurzaamheid, wonen en natuur.</i>			
B.2. Tijdig en goed inspelen op trends, opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.	De nota grondbeleid actualiseren en ervoor zorgen dat er voldoende mensen zijn om het uit te voeren met de juiste middelen. (B.2) <i>Toelichting:</i> <i>We passen de Nota grondbeleid Molenlanden nu aan en bieden die in april 2025 aan de raad aan. We kijken daarbij nadrukkelijk hoe we de Nota willen toepassen en of dat onze organisatie lukt. Grondbeleid is steeds belangrijker om onze doelen voor wonen en werken te kunnen behalen. Het is nodig om onze organisatie daarvoor toe te rusten.</i>			
	We stellen een nieuw document op over de landschappelijke kwaliteit van de gemeente. Dat doen we samen met onze stakeholders. (B.2)			
B.3. Behouden en verder ontwikkelen van levendige kernen, linten, bedrijvigheid en een vitaal buitengebied. Waar nodig wegen we de belangen zorgvuldig af die daar een rol bij spelen.	Water speelt een belangrijke rol in onze leefomgeving. Daarom schrijven we in 2025 onze plannen en uitgangspunten op in een Watervisie. We beschrijven de interactie van de boven- en ondergrondse waterdynamiek in onze ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en maken zogenaamde watergebonden kaders, uitgangspunten, voor Molenlanden. (B.2, B.3) <i>Toelichting:</i> <i>Water is een actueel, urgent, divers en structureel thema voor onze opgaven. In vrijwel alle ruimtelijke ontwikkelingen spelen water en bodem een grote rol. Om de verschillende opgaven en uitdagingen goed met elkaar te verbinden en waar ook aandacht is voor de landbouw en de boeren, is een integrale watervisie voor</i>			

	<i>Molenlanden noodzakelijk. Daarna moeten we plannen maken om toe te werken naar een goed watersysteem.</i>			
B.4. Het thema “water” invoeren als belangrijk beleidsterrein zodat we huidige en toekomstige ruimtelijke opgaven en -ontwikkelingen goed kunnen uitvoeren.	We haken aan bij en adviseren over landelijke en regionale opgaven. (B.4) Denk hierbij aan de energietransitie, de provinciale ruimtelijke puzzel, het provinciale omgevings- en natuurbeleid, het regionale waterbeheerbeleid. <i>Toelichting:</i> <i>Nieuwe vraagstukken en opgaven vragen vaak om expertise op het gebied van ruimtelijke ordening en de impact op de fysieke leefomgeving. Het is van belang om hier als gemeente vroegtijdig in mee te denken en te adviseren.</i>			
B.5. Behouden en waar mogelijk verbeteren van het karakteristieke landschap en de kwaliteit van de (lint)bebouwing van onze gemeente, met ruimte voor nieuwe initiatieven die passend zijn in het gebied.	We richten ons op de ruimtelijke kwaliteiten van de kernen, linten en het buitengebied. We denken mee met de plannen van (externe en interne) initiatiefnemers. De instrumenten vanuit de Omgevingswet, de intaketafel en omgevingstafel zetten we daarbij in. (B.5)			
B.6. Met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden zorgen voor een betere ruimtelijke inrichting van ons gebied.	We herijken en ontwikkelen ons ruimtelijk (uitvoerings)beleid. (B.5, B.6)			

Toelichting

De nota grondbeleid actualiseren en ervoor zorgen dat er voldoende mensen zijn om het uit te voeren met de juiste middelen. (B.2)

De nota is herzien, maar vraagt voor de uitvoering om gerichte inzet. De ruimte voor een adviseur grondzaken is niet in de personeelsbegroting opgenomen. Daardoor kan de praktische in- en uitvoering van de Nota Grondbeleid nauwelijks en zeker niet effectief en efficiënt worden uitgevoerd. We willen hiervoor een formatieplaats inregelen vanaf 2026.

Water speelt een belangrijke rol in onze leefomgeving. Daarom schrijven we in 2025 onze plannen en uitgangspunten op in een Watervisie. We beschrijven de interactie van de boven- en ondergrondse waterdynamiek in onze ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en maken zogenaamde watergebonden kaders, uitgangspunten, voor Molenlanden. (B.2, B.3)

In 2025 was ons doel om een Molenlandse Watervisie te ontwikkelen. Zodat we kunnen anticiperen op de toekomst en kunnen zorgen voor een goed functionerend watersysteem voor de gemeente dat van cruciaal belang is. Deze opgave ligt echter geheel bij het Waterschap, die

dan ook verantwoordelijk is voor een ook voor het Molenlandse grondgebied integrale adequate watervisie. Het is van groot belang om de belangen van de gemeente in het kader van alle water- en gerelateerde ontwikkelingen nauwgezet goed te volgen en daarop te adviseren. Voor deze taak is dan ook per 2025 een adviseur Water aan de formatie van team leefomgeving toegevoegd.

C. Buitenruimte

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
C.1. Een buitenruimte waarin onze inwoners en bezoekers zich comfortabel en veilig voelen. (C.1). We vertalen dit naar passende fysieke inrichting (inclusief dagelijks beheer) die voorziet in: • voldoende groen, water en speelgelegenheid; • voldoende bereik per openbaar vervoer, fiets en auto; • ruimte voor ondergrondse infrastructuur; • een aantrekkelijke, toegankelijke en veilige leefomgeving; • een klimaatbestendige- en duurzame leefomgeving.	• Beheren en herinrichten van onze buitenruimte op basis van het vastgestelde integraal beheerplan Buitenruimte. (C.1) waaronder: ◦ op orde brengen en houden van het basisbeheer; ◦ realiseren van een toegankelijke buitenruimte (VN-verdrag); ◦ omvormen van trapveldjes naar beweegparken (Sportakkoord); ◦ uitbreiden areaal bomen en groen; ◦ aanleg natuurontwikkelingsgebieden.			
	• Onderhouden en (zoals het meerjarenprogramma beschrijft) renoveren van de sportaccommodaties. In 2025 renoveren we het kunstgrasveld bij Stedoco en enkele natuurgrasvelden bij ASV Arkel en vv Peursum. Er is voor gekozen om voor de tennisaccommodaties geen middelen beschikbaar te stellen vanwege onze financiële situatie. (C.1)			
	• Onderhouden en toekomstbestendig inrichten van onze begraafplaatsen. In 2025 breiden we de begraafplaatsen in Hoornaar en Giessenburg uit. Ook			

	onderzoeken we mogelijkheden om de (grond)waterproblematiek op diverse begraafplaatsen op te lossen. (C.1)			
--	--	--	--	--

Toelichting

Niet van toepassing.

D. Verkeer en Vervoer

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
D.1. Een goed bereikbare gemeente, veiligheid en leefbaarheid in onze kernen en op de wegen en duurzame mobiliteit.	Een programma opstellen om aan de slag te gaan met de uitvoering van de mobiliteitsvisie. (D.1 en D.2)			
	Actief sturen op het beperken van de overlast bij reizigers, waarbij voorkomen van sluipverkeer prioriteit heeft. (D.1)			
	Voor de Voorstraat/Sluis in Groot-Ammers onderzoeken we de mogelijkheden om de leefbaarheid te verbeteren en de verkeersveiligheid te bevorderen. (D.1)			
	Werken aan de herinrichting van de Molenstraat en Entreezone in Kinderdijk. (D.1)			
	Het opstellen van een integrale laadvisie; een kijk op de aanleg van laadpalen binnen onze gemeente, en plaatsingsbeleid voor laadinfrastructuur. (D.1)			
D.2. Ketenmobiliteit die zich aanpast aan maatschappelijke ontwikkelingen.	Verbeteren van de bereikbaarheid van het openbaar vervoer met bijvoorbeeld de inzet van deelfietsen bij ov-haltes en knooppunten. (D.2)			

Toelichting

Niet van toepassing.

E. Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
------------------------	-------------------------	------	------	------

E.1. Goede en passende onderwijshuisvesting voor het basisonderwijs, waarin het fijn is om te leren en te werken.	Uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2024. (E.1)			
	Starten met een project voor de verkenning van verduurzaming van bestaande panden. (E.1)			

Toelichting

Niet van toepassing.

F. Opvang vluchtelingen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
F.1. Opvang van 200 ontheemden uit Oekraïne.	Aanvullend op Waal en Groot-Amers bouw en exploitatie locatie Giessenburg voor de huisvesting van maximaal 75 ontheemden uit Oekraïne. (F.1)			
F.2. Opvang asielzoekers conform de opgave in de Spreidingswet.	Huisvesten van in totaal 244 asielzoekers, waarvan 39 alleenstaande minderjarige asielzoekers door de exploitatie van de TGO in Bleskensgraaf en de opening van meerdere locaties. (F.2)			
	Voor het openen van aanvullende locaties voor de opvang van asielzoekers de dialoog aan te gaan met de samenleving om tot de beste duurzame locaties te komen. (F.2)			

Toelichting**Aanvullend op Waal en Groot-Amers bouw en exploitatie locatie Giessenburg voor de huisvesting van maximaal 75 ontheemden uit Oekraïne. (F.1)**

De voortgang van de locatie in Giessenburg is medio mei via een raadsinformatiebrief met de gemeenteraad gedeeld. Hierin is aangegeven dat we de planning door vertraging bij het aanbestedingstraject rond de twee maanden uitloopt. De verwachting is dat de opvanglocatie nog steeds rond de zomer klaar is. Zoals benoemd in het raadsvoorstel van 28 januari jl. levert een vertraging financieel nadeel op vanwege niet-ontvangen vergoedingen van het Rijk. Afhankelijk van de daadwerkelijke datum van opening zal dit financieel nadeel naar verwachting oplopen tot ongeveer twee tot tweeënhalve ton. Op dit moment zien we wel verschillende mogelijkheden om in de kosten te snijden.

Hierdoor is het nog onduidelijk wat het uiteindelijke resultaat is van deze realisatie. Na oplevering informeren we de gemeenteraad over het uiteindelijke (financiële) resultaat. Daarnaast openen we een dependance van de locatie in Groot-Ammers.

Huisvesten van in totaal 244 asielzoekers, waarvan 39 alleenstaande minderjarige asielzoekers door de exploitatie van de TGO in Bleskensgraaf en de opening van meerdere locaties. (F.2)

De Tijdelijke Gemeentelijke Opvang in Bleskensgraaf loopt tot 1 februari 2026. We gaan actief op zoek naar nieuwe locaties. Het raadsvoorstel criteria locatiekeuze van september 2025 geeft hierbij aangescherpte kaders en helderheid in werkwijze.

Voor het openen van aanvullende locaties voor de opvang van asielzoekers de dialoog aan te gaan met de samenleving om tot de beste duurzame locaties te komen. (F.2)

Voor de invulling van de spreidingswetopgave zijn op dit moment geen middelen beschikbaar. Voor de uitvoering is een werkbudget nodig van €30.000. Dat zetten we bijvoorbeeld in voor de uitvoering van de evaluatie van het proces van de AZC in Hoornaar. Ook wordt dit benut voor het uitvoeren van het participatieproces en bijbehorende communicatiekosten rondom de invulling van de asielopgave.

Financiën

In het raadsvoorstel van de locatie Giessenburg in januari 2025 hebben we een totaaloverzicht opgenomen van de financiën van de Oekraïneopvang sinds het begin in 2022. Dit overzicht is hieronder geactualiseerd. Op korte termijn worden de werkzaamheden voor de realisatie van de locatie in Giessenburg aanbesteed. Over de uitkomst hiervan ontvangt u een raadsinformatiebrief.

Bedragen x € 1 miljoen	Januari 2025	Zomer-nota	Verschil
Voordeel in 2022 en 2023	1,6	1,5	-0,1
2024: tekort investering Waal	-2,6	-2,6	0,0
2024: voordeel exploitatie Waal en Groot-Ammers	0,8	0,6	-0,2
2025-2027: voordeel exploitatie Waal en Groot-Ammers	1,4	1,7	0,3
2025: tekort investering Giessenburg	-2,3	-2,4	-0,1
2025-2027: voordeel exploitatie Giessenburg	1,0	0,9	-0,1
Subtotaal	-0,1	-0,3	-0,2
Restwaarde units na vijf jaar	0,45	0,45	0,0
Totaal	0,35	0,15	-0,2

Programma 2 – Economie, Energie en Buiten

A. Economie

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
A.1. We willen zorgdragen voor een prettig ondernemersklimaat met voldoende, toekomstbestendige en kwalitatief goede ruimte voor bedrijvigheid en werkgelegenheid zoals beschreven in het vastgestelde beleidskader bedrijvigheid (januari 2024).	We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma bedrijvigheid. (A.1)			
	We participeren ambtelijk en bestuurlijk in het netwerk economie Zuid-Holland Zuid. (A.1)			
	We blijven uitvoering geven aan de campagne Koop Lokaal. (A.1)			
A.2. Goede aansluiting van onderwijs op behoefte van ondernemers aan (lokale) arbeidskrachten.	Inzetten op een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en ondersteunen initiatieven daartoe. Het gaat hierbij om ondersteuning van i-lab, organisatie van techniekroutes en activiteiten op het gebied van loopbaanoriëntatie en begeleiding. (A.2)			

Toelichting

We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma bedrijvigheid. (A.1)

Sinds begin maart is de beleidsadviseur economie niet meer werkzaam voor de gemeente Molenlanden. Hij was onder andere verantwoordelijk voor het opstellen van en uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma bedrijvigheid. Het uitvoeringsprogramma volgt uit het beleidskader bedrijvigheid dat in januari 2024 is vastgesteld. Daarin staan diverse reeds lopende en nieuwe projecten. Het uitvoeringsprogramma loopt deels vertraging op tot de vacature weer is ingevuld en de nieuwe medewerker is ingewerkt. Sinds 1 april is er voor 12 uur per week externe inhuur die zich bezighoudt met het lopende onderzoek naar het ondernemersfonds, een lopend onderzoek naar vergroening, toekomstbestendigheid en efficiënter ruimtegebruik op Gelkenes en een lopend onderzoek onder ondernemers in Nieuw-Lekkerland. Andere projecten en activiteiten, zoals de interne advisering op initiatieven, deelname aan het netwerkeconomie en de lobby bij de provincie worden zoveel mogelijk tijdelijk overgenomen door andere medewerkers.

We blijven uitvoering geven aan de campagne Koop Lokaal. (A.1)

Door bovengenoemde her prioritering is op dit moment de Koop Lokaal campagne minder actief, er is in 2025 nog geen nieuwe lokale onderneming uitgelicht in deze campagne.

B. Agrarische Economie

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
B.1. Een toekomstbestendige, duurzame, agrarische sector die zich verder kan ontwikkelen naar een duurzamere landbouw met nieuwe verdienmodellen waarbij verbreding en diversifiëring van de bedrijfsvoering mogelijk is.	Uitvoering geven aan het vergunningenloket en stikstofbank. (B.1) <i>Toelichting: Veel boeren in de Alblasserwaard hebben vragen rondom hun vergunning. Het is van belang dat alle boeren op een gelijkwaardige manier kunnen nadenken over hun toekomst. Er moet daarom een oplossing komen voor PAS-melders, niet melders en interimers. We willen een stikstofbank oprichten op het niveau van de Alblasserwaard. Stikstofreductie die we in het gebied realiseren, willen we benutten voor de ontwikkeling van landbouw, natuur en woningbouw. Dit doen we als gezamenlijke overheden (Rijk, Provincie, Gemeente, Omgevingsdiensten).</i>			
	In samenwerking met agrarische ondernemers, boerenorganisaties en gebiedsplatform werken we aan een gebiedsagenda voor de Alblasserwaard. (B.1)			
	We participeren ambtelijk en bestuurlijk in het traject van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied). We zetten het voorzitterschap van de Regiegroep NPLG Alblasserwaard Vijfheerenlanden voort. (B.1)			
	Uitvoeren van het visiedocument Landbouw in samenwerking met de stakeholders. (B.1)			
	We ondersteunen de ontwikkeling van een agri- en foodcampus onder de voorwaarde dat dit een innovatiehub wordt waarin overheid, onderwijs, ondernemers samenwerken aan toekomstbestendige veenweiden. (B.1)			
	De pilot drukdrainage is succesvol afgerond, we willen deze graag voortzetten. Er is meer inzicht nodig in effecten op lange termijn van actieve waterinfiltratiesystemen om op te kunnen schalen. (B.1)			

	In 2025 geven we uitwerking aan het geactualiseerde beleid vrijkomende agrarische bebouwing. (B.1)			
	We voeren het penvoerderschap voor LEADER -Alblasserwaard uit. (B.1)			
	In 2024 hebben we een verkenning uitgevoerd en een aanvraag Regiodeal ingediend gericht op de toekomst van de landbouw en toekomstbestendigheid landelijk gebied. Na besluitvorming door het Rijk hopen we hier in 2025 een vervolg aan te geven. (B.1)			
	We geven uitvoering aan de Veenweidestrategie Alblasserwaard. (B.1)			
	We zetten in op verdere verkenning en realisatie van mestvergistings-project. (B.1)			

Toelichting

We ondersteunen de ontwikkeling van een agri- en foodcampus onder de voorwaarde dat dit een innovatiehub wordt waarin overheid, onderwijs, ondernemers samenwerken aan toekomstbestendige veenweiden. (B.1)

De ontwikkeling van de Agrifoodcampus (inmiddels poldercampus) hebben we ingebracht in het traject van de Regiodeal. Op het ruimtelijke spoor lopen we tegen grenzen aan waar bestuurlijke lobby voor nodig is.

De pilot drukdrainage is succesvol afgerond, we willen deze graag voortzetten. Er is meer inzicht nodig in effecten op lange termijn van actieve waterinfiltratiesystemen om op te kunnen schalen. (B.1)

Verlengen pilot drukdrainage. We hebben de aanvraag voor het verlengen van de pilot in december 2024 ingediend bij de provincie Utrecht en de provincie Zuid-Holland. We zijn in afwachting van het toekennen van de subsidie.

Regiodeal

In februari is de Regio Deal Groene Hart toegekend. Dit houdt in dat vanaf februari de dealmakingsfase van start is gegaan waarin wordt gewerkt aan de governance en stukken worden geschreven waarin afspraken worden gemaakt over de uitvoering van de Deal. Berenschot is extern aangehaakt en is verantwoordelijk voor het opstellen van het convenant met programma. De Programmamanager, die in mei 2025 gestart is, en de Programmasecretaris werken aan de governance en stellen een samenwerkingsovereenkomst (SOK) met de regio op. In de SOK worden ook de financiële afspraken met betrekking tot de Regio Deal meegenomen. De stukken worden in september door het Rijk en de regio getekend en eind 2025/ januari 2026 start de uitvoeringsfase van de Regio Deal, waarbij projecten worden uitgevoerd.

C. Vrijtijdseconomie

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
In de Toeristische Agenda Molenlanden (TAM) 2021-2025 is vastgelegd dat wij werken aan de volgende doelen:	Actualiseren van de TAM 2021-2025. We starten in het najaar van 2025 een traject om te komen tot actualisatie van het beleid in 2026. De TAM vormt de basis, maar wordt aangescherpt en nieuwe ontwikkelingen worden meegenomen.			
C.1. Verhogen van bestedingen en werkgelegenheid in de vrijetijdssector.	Samen met stakeholders werken we verder aan het opzetten van een Destinatie Marketing Organisatie (DMO). Het platform 'Ontdek de Alblasserwaard' vormt hiervoor de basis. (C.1, C.4)			
C.2. Toerisme is in balans: Toerisme & Recreatie zorgen niet voor overlast (bij inwoners of het landschap), maar dragen bij aan maatschappelijke doelen, zoals duurzaamheid, leefbaarheid, mobiliteit, bewegen en gezondheid, educatie en opleidingen.	Uitvoeren inwonersonderzoek 'Toerisme en Leefbaarheid'. Met de uitkomsten van het onderzoek uit 2021 meten we, vier jaar later, hoe inwoners de lusten en lasten van toerisme ervaren. Dit biedt inzicht en kansen om (nog beter) te sturen op balans en draagvlak voor toekomstige ontwikkeling. De uitkomsten zijn een belangrijke bouwsteen voor de actualisatie van de TAM. (C.2)			
C.3. Toeristen komen specifiek voor het 'verhaal van Molenlanden'. Dit doen we door de beleving van landschap, kernen en iconen te vergroten.	Herdruk 'Recreatie- en Cultuur-kaart Molenlanden' met aanpassingen zodat de kaart nog meer geschikt wordt voor toeristische bezoekers. (C.3, C.4)			
C.4. Door gebiedsmarketing en promotie staat Molenlanden 'op de kaart'. Hiervoor werken we samen met onder meer de provincie en marketingpartners.	Verbeteren recreatieve routenetwerk. We zorgen ervoor dat de basis van het fiets-, wandel- en vaarroutenetwerk (beheer en onderhoud) op orde is en aansluit op de wensen van gebruikers. (C.5)			
C.5. Het recreatieve routenetwerk (fietsen, wandelen en varen) stimuleert inwoners en bezoekers om de Alblasserwaard op de fiets, te voet of over water te bezoeken.	Aanleg van het 'Struinpad' tussen Nieuwpoort en het Schoonhovense Veer. Na de eerder uitgevoerde onderzoeken streven we ernaar in Q2 van 2025 het 'Struinpad' te realiseren. (C.5)			

Toelichting

Aanleg van het 'Struinpad' tussen Nieuwpoort en het Schoonhovense Veer. Na de eerder uitgevoerde onderzoeken streven we ernaar in Q2 van 2025 het 'Struinpad' te realiseren. (C.5)

In de Najaarsnota 2024 meldden we de realisatie van het Struinpad, vanwege de aanwezigheid van beschermde flora en fauna, vertraging heeft opgelopen. De aanpassingen die nodig zijn leverden een grotere investering op dan gewenst. Na een zorgvuldige weging is duidelijk geworden dat de investeringen op dit moment niet realiseerbaar zijn. Hierdoor wordt de aanleg van het Struinpad voorlopig niet uitgevoerd.

D. Vrijtijdseconomie Kinderdijk

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
D.1. Het icoon Kinderdijk vertelt een authentiek en aansprekend verhaal.	Het uitvoeringsprogramma Kinderdijk verder verfijnen, invullen en uitvoeren. Een update van het uitvoeringsprogramma leggen we voor aan de gemeenteraad. (D.1 t/m D.5)			
D.2. De dorpen Kinderdijk en Alblasterdam ontwikkelen zich in de luwte van de toeristenstroom.	In 2025 worden de voorgestelde actiepunten uit de (nog te accorderen) visie 'bezoekersmanagement' omgezet tot projectvoorstellen en ten uitvoer gebracht. (D.2, D.3)			
D.3. De verkeersveiligheid en leefbaarheid vergroten we door een optimale grip op alle bezoekersstromen naar het Werelderfgoed over weg en water.				
D.4. De bestuursstructuur is slagvaardig en flexibel, op alle niveaus voelen belanghebbenden (dus ook bewoners) zich vertegenwoordigd bij de ontwikkeling van Kinderdijk.	In 2025 starten we met het uitvoeren van het stedenbouwkundig plan 'Entreegebied Kinderdijk'. Afhankelijk van het gekozen scenario wordt daaraan voorafgaand een passend investeringsvoorstel gedaan. Beide aangekochte panden worden daarin meegenomen. We betrekken alle stakeholders bij dit proces. (D.4, D.5)			
D.5. De gezonde exploitatie van Kinderdijk herstelt zich na de coronacrisis.	Een direct gevolg van bovenstaande punten is dat de exploitatie van Kinderdijk verder wordt verbeterd. We komen dichterbij de buurt en bereiken sneller het punt waarop meer inkomsten gegenereerd kunnen worden in het 'Verrekeningsmechanisme Kinderdijk'. (D.5)			

Toelichting

Niet van toepassing.

E. Arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
E.1. Aansluiting van vraag en aanbod van arbeidskrachten in de regio verbeteren, waarbij we optimaal gebruik maken van ieders mogelijkheden.	Deelnemen aan de vanuit de landelijke overheid geïnitieerde hervorming van de arbeidsmarktregio Gorinchem waarbij onder andere een Regionaal Werkcentrum wordt gevormd. Hierin worden de diensten gebundeld van het Leerwerkloket, het werkgeversservicepunt en het Regionaal Mobiliteitsteam AV werkt door. Doel is een optimale samenwerking te creëren tussen publiek en private partners om mensen te begeleiden naar passend werk of scholing. 2025 is daarbij een transitiejaar. (E.1)			
	Continueren en herijken van de activiteiten op het gebied van Onderwijs. (E.1) <i>Toelichting: Per activiteit wordt bekeken of deze nog voldoet aan de huidige wensen en behoeften van de deelnemers (onderwijs en ondernemers).</i>			
	Deelnemen aan de arbeidsmarktregio en de activiteiten die daaronder vallen. (E.1)			
	Versterken van bestaande initiatieven en structuren zoals de SitY academy en bijdragen aan nieuwe activiteiten zoals het begeleiden van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen naar werk. (E.1)			

Toelichting

Niet van toepassing.

F. Energietransitie

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
F.1. Een betaalbare en betrouwbare duurzame energievoorziening voor onze inwoners en bedrijven. Waarbij we opwekken, opslaan en gebruik van energie zo dicht mogelijk bij elkaar organiseren conform de klimaatdoelstellingen.	Een betaalbare en betrouwbare duurzame energievoorziening voor onze inwoners en bedrijven. Het opwekken en gebruik van energie zo dicht mogelijk bij elkaar, gelieerd aan de klimaatdoelstellingen vinden we erg belangrijk. Een versnelling in de afname van energiegebruik is één van de doelen. We willen toewerken naar een decentraal- en daarmee ook toekomstbestendig, energiesysteem. Daarbij worden energie besparen, vraag en aanbod van duurzame elektriciteit, warmte en koude en opslag voortdurend op elkaar afgestemd. Met marktpartijen en de samenleving wordt bekeken waar een bijdrage geleverd kan worden om het lokale energienet nu of in de toekomst te ontlasten. Voorbeeld hiervan is het onderzoek naar de energiehub voor Schelluinen-West. Daarnaast spannen we ons in met Tennet, Stedin en gemeente Gorinchem voor uitbreiding van station Arkel. (F.1)			
	Samenhang tussen de verschillende onderdelen van de energievoorziening in kaart brengen. (F.1)			
	Energietransitie koppelen aan ruimtelijk beleid en gebiedsontwikkelingen. We nemen (waar mogelijk) kaders en regels op in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. (F.1)			
	Faciliteren van lokale initiatieven van inwoners/partners, zonder daarbij de rol van de initiatiefnemer over te nemen. Het verwachte 'duurzaamheids- en CO²-rendement en de mate van bereik onder inwoners' wegen we mee bij ons besluit over het faciliteren van een lokaal initiatief. (F.1)			
	Uitreiken van de duurzaamheidsprijs eens in de twee jaar voor duurzame initiatieven uit de Molenlandse samenleving (F.1)			
F.2. Een versnelling in de afname van energiegebruik. <i>Toelichting: De klimaatdoelstellingen zijn: In 2030, vergeleken met 2020, minimaal 20% energie besparen in</i>	Uitvoeren van projecten, acties en diensten die in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat zijn opgenomen, op basis van de vastgestelde RES 1.0, de Transitievisie warmte en 'het beleidskader kleinschalige windturbines'. (F.1 en F.2)			

Molenlanden. 35% van het totale energiegebruik komt in 2030 van hernieuwbare bronnen. De gemeentelijke organisatie is in 2030 CO ² - en energieneutraal. In 2050 is de hele gemeente aardgasvrij en (nagenoeg) CO ² -neutraal.				
	Vaststellen van beleid voor lokaal eigendom en financiële participatie in grootschalige duurzame energieprojecten. (F.2)			
F.3. Het vastgoed van de gemeente is in 2030 (nagenoeg) energieneutraal.	Verduurzamen van (bestaand) gemeentelijk vastgoed. Nieuwe gebouwen worden ten minste energieneutraal en de inrichting voeren we uit met zo veel mogelijk circulaire materialen. (F.3)			

Toelichting

Samenhang tussen de verschillende onderdelen van de energievoorziening in kaart brengen. (F.1)

Het onderwerp is actueel in RES-regio verband en staat op de agenda om op te pakken. Het is op het moment nog niet duidelijk of het lukt om dit jaar het gewenste overzicht op te stellen.

Uitvoeren van projecten, acties en diensten die in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat zijn opgenomen, op basis van de vastgestelde RES 1.0, de Transitievisie warmte en 'het beleidskader kleinschalige windturbines'. (F.1 en F.2)

Uitvoeren van projecten, acties en diensten die in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaat zijn opgenomen, op basis van de vastgestelde RES 1.0 en de Transitievisie Warmte.

De meeste acties en projecten vanuit het Uitvoeringsprogramma liggen op koers. Toch zijn er ook aandachtspunten bij projecten waar het wat minder voorspoedig loopt, denk hierbij aan:

- het opstarten van de warmtetransitie in de kernen (vanuit de kernen). We merken dat er niet in alle kernen steun is om met dit onderwerp te starten.
- er is tot op heden nog weinig animo voor het Energiebesparingsabonnement.
- niet alle (isolatie) acties hebben een hoge conversie.

We merken over het algemeen dat er wel belangstelling is maar dat het momentum van de actie moet aansluiten op het natuurlijk moment van de inwoners. Doorlopend bekijken we hoe de acties kunnen worden geoptimaliseerd.

Vaststellen van beleid voor lokaal eigendom en financiële participatie in grootschalige duurzame energieprojecten. (F.2)

Beleid voor lokaal eigendom en participatie is in het tijdpad op oranje gezet. Voor wind zijn de uitgangspunten in de windverkenning meegenomen. Voor zon zijn hier, omdat dat wij geen grootschalige zonprojecten hebben, nog geen beleidsuitgangspunten voor gevormd.

Verduurzamen van (bestaand) gemeentelijk vastgoed. Nieuwe gebouwen worden ten minste energieneutraal en de inrichting voeren we uit met zo veel mogelijk circulaire materialen. (F.3)

Voor nieuwe gebouwen zijn de uitgangspunten, energieneutraal en het gebruik van zoveel mogelijk circulaire materialen. Voor bestaande gebouwen worden maatregelen genomen afhankelijk van de terugverdientijd en levensduur van het betreffende vastgoed. In 2030 is niet de gehele vastgoedportefeuille energieneutraal. Er is budget beschikbaar voor verduurzaming van de strategische gebouwen, er is echter onvoldoende budget om alle gebouwen energieneutraal te maken in 2030. In het te herijken Accommodatiebeleid 2025/2026 wordt de vraag, in hoeverre verduurzaming van niet-strategische panden verstandig is, meegenomen. Dit tegen de achtergrond van de veranderende energiemarkt en regelgeving en de (herziene) visie hoe we omgaan met de niet-strategische vastgoedportefeuille.

G. Afval en Circulariteit

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
G.1. Aantal kilo's restafval per inwoner laten dalen van 207 kilo nu naar 100 kilo in 2025 (landelijk ijkpunt).	Uitvoering van Strategienota 2021-2025 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente'. (G.1)			
	Evaluatie van Diftar in 2025 in combinatie met de andere Waardlanden gemeenten (G.1)			
	Optimalisatie na invoering Diftar uitvoeren in combinatie met de andere Waardlanden gemeenten. Denk hierbij aan rijroutes en werking milieustraten. (G.1)			
	In samenwerking met Waardlanden communicatiemiddelen inzetten om bewoners tijdig, correct en volledig te informeren over scheiden van afvalstromen en wat dit precies betekent met betrekking tot Diftar. (G.1)			

G.2. Maatregelen uitvoeren om afval te voorkomen binnen gemeentelijk vastgoed en afvalpreventie met bijbehorende communicatie richting interne organisatie en inwoners.	We gaan het gemeentelijk beleid op circulaire economie verder ontwikkelen. (G.2)			
	Waar mogelijk wordt gelijk uitvoering gegeven aan gemeentelijk beleid door middel van pilots. (G.2)			
	Vakteams worden ondersteund in het aanpassen van hun werkprocessen voor een meer circulaire werkorganisatie. (G.2)			
	Opstellen van nieuw grondstoffenbeleid aangezien de Strategienota 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente' in 2025 eindigt. Een opzet volgt vanuit de vier Waardlanden gemeenten. (G.2)			
	Openbare prullenbakken op hotspots verbeteren door middel van aanpassing uitstraling prullenbakken. Dit wordt gedaan in combinatie met milieucoaches van Waardlanden, klankbordgroepen in de gemeente, basisscholen en de verbinder van de desbetreffende kern. (G.2)			
	Faciliteren en uitrollen van initiatieven om afvalpreventie te realiseren. (G.2)			

Toelichting

Uitvoering van Strategienota 2021-2025 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente'. (G.1)

De belangrijkste stappen van de Strategienota zijn gezet, met het Diftar-tarief dat ingegaan is in januari 2024. Voor de laatste stappen, zie de uitwerking hieronder.

Optimalisatie na invoering Diftar uitvoeren in combinatie met de andere Waardlanden gemeenten. Denk hierbij aan rijroutes en werking milieustraten. (G.1)

Op de evaluatie van Diftar volgen veel vervolgstappen, waardoor het optimaliseren van het beleid van Diftar op een iets lager pitje kwam te staan. Dit wordt in 2025 en 2026 verder opgepakt.

We gaan het gemeentelijk beleid op circulaire economie verder ontwikkelen. (G.2)

Het tijdelijke uitvoeringsprogramma circulaire economie 2025 krijgt samen met Platform Groene Hart Circulair en de samenwerking op circulaire economie in de ZHZ-regio steeds meer vorm. Hierdoor heeft het formuleren van gemeentelijk beleid momenteel geen toegevoegde waarde.

Waar mogelijk geven we direct uitvoering aan gemeentelijk beleid door middel van pilots. (G.2)

In het tijdelijke uitvoeringsprogramma circulaire economie 2025 onderzoeken we welke processen geschikt zijn om met pilots te werken. De gemeentelijke capaciteit en middelen zijn daarbij belangrijke elementen, zeker met oog op de bezuinigingen.

Opstellen van nieuw grondstoffenbeleid aangezien de Strategienota 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente' in 2025 eindigt. Een opzet volgt vanuit de vier Waardlanden gemeenten. (G.2)

De werkprocessen op circulaire economie zijn minder ver gevorderd dan in eerste instantie was beoogd.

Daarnaast stellen we een nieuw grondstoffenbeleid als vervolg op de Strategienota een jaar uit. De reden hiervoor is dat Diftar een jaar later is ingevoerd. We ronden dit beleid eerst af voordat aan nieuw beleid gedacht wordt.

H. Klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
H.1. Versterking van het aantrekkelijke leefklimaat door klimaatbewust handelen.	Groenblauwe Dooradering (GBDA) toepassen in gebieden buiten de bebouwde kom. Hierin worden meekoppelkansen meegenomen van het A5H klimaatkernteam van de regio Ablasserwaard Vijfheerenlanden. (H.1)			
H.2. Door het creëren van een aantrekkelijk woonklimaat met en voor de inwoners van Molenlanden leveren wij onze bijdrage aan een beheersbaar klimaat.	Groenblauwe Dooradering (GBDA) toepassen in de kernen van de gemeente. Hierin worden meekoppelkansen meegenomen van de regio Ablasserwaard Vijfheerenlanden en we maken kansenskaarten welke kernen het meest kansrijk zijn. (H.1)			
H.3. Door in te spelen op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van klimaatadaptatie blijven we onze kennis uitbreiden om te kunnen voldoen aan de klimaatdoelstellingen.	Groenblauwe Dooradering (GBDA) verbinden in gemeentelijke projecten op basis van het inrichtingsconvenant dat opgesteld wordt voor GBDA. (H.1)			
	Inwoners faciliteren en stimuleren om hun eigen leefruimte betaalbaar te vergroenen. (H.1)			
	Uitvoeren van projecten die behoren tot de uitvoering van de Lokale Adaptatiestrategie en Regionale Adaptatiestrategie. (H.1.)			
	Verstrekken van subsidies voor groendaken, conform de vastgestelde subsidieregeling. (H.1)			

	De Lokale Adaptatie Strategie uitvoeren op basis van natuurlijk aangereikte momenten door (nieuwe) wet- en regelgeving en meekoppelkansen in de regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden. (H.1)			
--	--	--	--	--

Toelichting

Niet van toepassing.

I. Landschap

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
I.1. Regie houden op de ontwikkeling van ons karakteristieke open veenweidelandschap, met het oog op de komende grote ontwikkelingen als, ZHPLG energietransitie, landbouwtransitie, bodemdaling, klimaatadaptatie en circulaire landbouw.	Uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda Landelijk Gebied Alblasserwaard Vijfheerenlanden. (I.1)			
	Participeren in het bestuurlijk platform Groene Hart (novex). (I.1)			
	Voortzetten bestuurlijk en ambtelijk overleg Vitaal Buitengebied Alblasserwaard. (I.1)			
	Met het waterschap en de omgevingsdienst inwoners en agrariërs duidelijkheid geven over ruimte voor water. En wat nodig en een verantwoordelijkheid is bij de aanleg, het beheer en onderhoud van IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) waarbij de waterkwaliteit belangrijk is. (I.1)			
	We geven uitvoering aan het inrichtingsconvenant Groen Blauw Alblasserwaard – Vijfheerenlanden. (I.1)			
	Het ontwikkelen van een uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van projecten vanuit het ZH-PLG en het UP-LG. Het gaat dan bijvoorbeeld om het realiseren van het gebiedsbod Alblasserwaard op het gebied van Groenblauwe Dooradering. Dit komt voort uit de versnellingsgelden. (I.1)			

	Samen met het Waterschap Rivierenland, als bevoegd gezag, zoeken naar passende ruimte voor alternatieve sanitaire voorzieningen. Het gaat daarbij om locaties waar geen rioolaansluiting in ons buitengebied mogelijk is. Daarmee willen we ervoor zorgen dat op die locaties ontwikkelingen mogelijk worden en blijven zoals woningbouw (met name Tiny en Small houses) en afvalwaterbehandeling voor agrariërs (met het oog op de eisen van de Kaderrichtlijn water). (I.1)			
I.2. Dat water-thema's op strategisch niveau in samenhang met elkaar bekeken kunnen worden, waarbij Molenlandse belangen en doelen goed en effectief ingebracht worden, zowel intern als bij samenwerkingspartners zoals waterschap, regio en provincie.	Een watervisie opstellen, volgens de structuur van het beleidshuis, en vervolgens een uitvoeringsprogramma. (I.2)			

Toelichting

We geven uitvoering aan het inrichtingsconvenant Groen Blauw Alblasserwaard – Vijfheerenlanden. (I.1)

Inrichtingsconvenant: Er ligt een concept van het inrichtingsconvenant. We werken toe naar een definitief inrichtingsconvenant en ondertekening met deelnemende gemeenten.

Een watervisie opstellen, volgens de structuur van het beleidshuis, en vervolgens een uitvoeringsprogramma. (I.2)

Watervisie: Zie hiervoor de eerder gegeven toelichting onder programma 1.

Programma 3 – Welzijn, Sociaal en Cultuur

A. Verminderen kansenongelijkheid

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
A.1. Betaalbare en alternatieve woonvormen en huisvesting van kwetsbare doelgroepen.	Uitvoeringsplan Woonzorgvisie uitvoeren. (A.1)			
	Uitvoeren regionaal bod Huisvesting Kwetsbare Groepen: realisatie regionaal aanbod. (A.1)			
	Transitie Beschermd Wonen en Opvang: doordecentralisatie van regionaal naar lokaal van Wmo-voorzieningen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. (A.1)			
A.2. Laagdrempelige en actieve informatie, advisering en begeleiding.	Vervolg intern project Toegang Sociaal Domein: 2e fase verbeterproject. (A.2)			
	Meer ondersteuning vrijwilligersorganisaties: opzetten verenigingsloket/ aanspreekpunt vrijwilligers en implementeren vrijwilligersplatform. (A.2)			
	Diensten en ondersteuning naar de inwoners en vindplaatsen toe: aanvullende steunfunctie nabij (waakvlamfunctie) en herijking opdracht en construct Sociaal Team. (A.2)			
	Inloopfunctie informatie en advies versterken: Pilot Relatieloket. (A.2)			
	Nieuwe wet Bibliotheekstelsel 2025: IDO-punten (IDO = Informatie Digitale Overheid) promoten. (A.2)			
A.3. Versterken basisvaardigheden (taal, digitaal, rekenen, lezen).	Regionaal en lokaal plan van aanpak basisvaardigheden aanpassen en uitvoeren. (A.3)			
	Nieuw Taalpact, afgesloten in 2025, uitvoeren. (A.3)			
	Ouderbetrokkenheid vergroten. (A.3)			

A.4. Verminderen bestaansonzekerheid, armoede en onveiligheid.	Lokale netwerken en samenwerking versterken voor vroegsignalering en preventie: Organiseren platformbijeenkomsten Sociaal Domein minimaal 2x per jaar en samenwerking met kerken versterken. (A.4)			
	Toekomstscenario Jeugd en Gezinsbescherming uitvoeren. (A.4)			
	Bevorderen menselijke maat en maatwerk in dienstverlening en ondersteuning. (A.4)			

Toelichting

Uitvoeringsplan Woonzorgvisie uitvoeren. (A.1)

In Programma 1 is onder A.1 Voorzien in de actuele (lokale) woonbehoefte als actie opgenomen: *Uitvoeringsprogramma's opstellen met de netwerkpartners om de Woonzorgvisie uit te voeren*. Hiermee sluiten we aan bij de nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting, waarin een Volkshuisvestingsprogramma verplicht wordt en met wonen en zorg daarin integraal opgenomen. Het uitvoeringsprogramma van de Woonzorgvisie wordt dit jaar meegenomen bij de opstelling van het Volkshuisvestingsprogramma. Voor het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma, inclusief het uitvoeringsprogramma voor de Woonzorgvisie, wordt budget bijgeraamd, omdat het restant van het budget onvoldoende is.

Uitvoeren regionaal bod Huisvesting Kwetsbare Groepen (HKG): realisatie regionaal aanbod. (A.1)

We hebben een deel van het HKG bod gerealiseerd. Sommige woonvoorzieningen zijn niet eenvoudig te realiseren. Dit heeft te maken met verschillende factoren zoals locatie, formatie en de plaatsing van deze doelgroep.

Vervolg intern project Toegang Sociaal Domein: 2e fase + Herijking opdracht en construct Sociaal Teams. (A2)

Dit project is onderdeel van een breder onderzoek naar het construct Sociaal Teams en de bredere toegang tot het Sociaal Domein. De resultaten van dit onderzoek zijn opgeleverd, maar vragen om een verdere doorvertaling in samenhang en samenwerking. Door personele wisselingen heeft dit een periode stilgelegen, inmiddels is dit weer opgepakt. De waakvlamfunctie is wel gerealiseerd.

B. Veranderende bevolkingssamenstelling

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
B.1. Meer samenwerking tussen sociaal en medisch domein.	Uitvoeren Integraal Zorgakkoord (IZA) en GALA: onder andere subsidiëren De Gezel locatie Gelkenes, verbeteren samenwerking met huisartsen en nieuwe afspraken Jeugdmodule (POH GGZ jeugd), Mentaal Gezondheidscentrum Mientiek enzovoort. (B.1)			
	Aanpak kwetsbare ouderen. (B.1)			

	• Toepassen Welzijn op recept: huisartsen hebben samenwerking met welzijnswerker. (B.1)			
	• Versterken jeugdmodule: nieuwe samenwerkingsafspraken met huisartsen over inzet jeugd POH GGZ. (B.1)			
	• Hervormingsagenda Jeugd: onder andere inzet Kansrijke Start. (B.1)			
B.2. Hulp en ondersteuning meer passend, op maat en nabij.	• Uitvoering herijking samenwerkingsconstruct Sociaal Teams. (B.2)			
	• Versterken Onafhankelijke Cliënten Ondersteuning (OCO): uitvoeren resultaat onderzoek OCO (cliëntenondersteuning). (B.2)			
B.3. Ondersteunen en ontlasten (jonge) mantelzorgers.	• Doorontwikkeling mantelzorgondersteuning (Steunpunt en Odensehuizen): focus op jonge en werkende mantelzorgers. (B.3)			
B.4. Langer en veiliger in de kernen wonen.				
B.5. Versterken netwerken hulp en ondersteuning	• Voortzetten Inclusieagenda. (B.5)			

Toelichting

Uitvoeren Integraal Zorgakkoord (IZA) en GALA: onder andere subsidiëren De Gezel locatie Gelkenes, verbeteren samenwerking met huisartsen en nieuwe afspraken Jeugdmodule (POH GGZ jeugd), Mentaal Gezondheidscentrum Mientiek enzovoort. (B.1)

Het resultaat wordt deels behaald. Niet op alle onderdelen loopt het volgens planning. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan het project Mientiek wat vertraging heeft opgelopen. Dat komt o.a. door de VNG-resolutie om uit IZA te stappen, maar ook de samenwerking met de preferente zorgverzekeraar is moeizaam gebleken. Op andere onderdelen zijn er wel goede stappen gezet, bijvoorbeeld op het gebied van Kansrijke Start en Welzijn op Recept.

Langer en veiliger in de kernen wonen (B.4.)

Langer en veiliger in de kernen wonen is een opgave uit het Uitvoeringsplan Sociaal Domein, waar geen directe inspanning bij is genoemd. Alle bij onderdeel B genoemde inspanningen dragen bij aan deze opgave. Aangezien de meeste inspanningen volgens planning lopen, wordt deze opgave ook zo beoordeeld.

C. Verbeteren fysieke en mentale gezondheid

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
C.1. Inzet op voorkomen mentale problemen bij jongeren.	• IZA ketenaanpak mentale gezondheid: realisatie Mentiek. (C.1)			
	• Inzet op netwerkversterking jongeren: onderzoek jongerenplatform. (C.1)			
C.2. Vitaler en gezonder ouder worden.	• Versterken signalering Huishoudelijke Ondersteunings-aanbieders: uitvoeren pilot met zorgaanbieders. (C.2)			
	• Extra blijvende inzet preventie: versterken project Zeker op de Been (valpreventie). (C.2)			
C.3. Versterken gezonde leefstijl en gezond gewicht.	• Stimuleren kinderen naar gezonde leefstijl: doorontwikkelen GiGa, aandacht middelengebruik, aanpak Kinderen naar gezond gewicht. (C.3)			
	• Uitvoering Bewust Blijven Bewegen en Sporten: beweegroutes, zwem- en gymonderwijs, Sportakkoord. (C.3)			
	• Intensiveren Gezonde School: het vergroten van het aantal scholen die werken aan een gezonde leefstijl onder leerlingen met aandacht voor o.a. welbevinden, sport en bewegen en voeding. (C.3)			
C.4. Bevorderen gezonde leefomgeving.	• Versterken samenwerking Ruimtelijk en Sociaal domein: inzet Omgevingstafels, project herinrichting Openbare Ruimte. (C.4)			
	• Gezond en Actief Leven Akkoord/Integraal Zorgakkoord. (C.1, C.2, C.3 en C.4)			

Toelichting

IZA ketenaanpak mentale gezondheid: realisatie Mentiek. (C.1)

Mentiek (Mentaal Gezondheidscentrum) is in eerste instantie een netwerksamenwerking tussen huisartsen, sociaal domein en de ggz, gericht op de doelgroep 18+. Hoewel de ambitie is uitgesproken dat dit op de langere termijn ook voor 18- wordt ingezet, wordt eerst 18+ vormgegeven. Dit heeft zoals al aangegeven vertraging opgelopen. Het transformatieplan is nog niet goedgekeurd door VGZ, waardoor we nog niet kunnen starten. Mentiek staat wel los van de ketenaanpak mentale gezondheid (GGD). De ketenaanpak mentale gezondheid IZA heeft nog geen verdere uitwerking gekregen door onder andere personele uitdagingen bij de GGD.

Inzet op netwerkversterking jongeren: onderzoek jongerenplatform. (C.1)

In 2024 is er in de regio ZHZ een samenwerking gestart met METS (jongerenplatform ZHZ) in het kader van mentale gezondheid. Na een eerste evaluatie is echter besloten de samenwerking niet langer regionaal vorm te geven, omdat Molenlanden niet vertegenwoordigd was. Wel wordt er nog gekeken hoe we een jongerenplatform lokaal verder kunnen vormgeven.

Versterken signalering Huishoudelijke Ondersteunings-aanbieders: uitvoeren pilot met zorgaanbieders. (C.2)

Deze pilot wordt samen met de gemeente Gorinchem uitgevoerd, waarbij Gorinchem de trekker is. Er is bij deze pilot één aanbieder voor huishoudelijke ondersteuning betrokken. Op dit moment ligt de focus bij de aanbieders met name op de uitvoering vanwege de aanhoudende personeelskrapte. Hierdoor is er beperkt ruimte is om de signaleringsfunctie verder te ontwikkelen.'

Stimuleren kinderen naar gezonde leefstijl: doorontwikkelen GiGa, aandacht middelengebruik, aanpak Kinderen naar gezond gewicht. (C.3)

De aanpak Kind naar Gezond Gewicht start naar verwachting dit jaar. Door personele uitdagingen kon de vacature van projectleider tot nu toe nog niet worden ingevuld.

Gezond en Actief Leven Akkoord/Integraal Zorgakkoord. (C.1, C.2, C.3 en C.4)

Het resultaat wordt deels behaald. Niet op alle onderdelen loopt het volgens planning. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan het project Mentiek wat vertraging heeft opgelopen. Dat komt o.a. door de VNG-resolutie om uit IZA te stappen, maar ook de samenwerking met de preferente zorgverzekeraar is moeizaam gebleken. Op andere onderdelen zijn er wel goede stappen gezet, bijvoorbeeld op het gebied van Kansrijke Start en Welzijn op Recept.

D. Doe het zelf, doe het samen: andere inwoners, andere overheid

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
D.1. Vertrouwen in inwoners en aandacht voor hun situatie.	Meer mogelijkheden bredere indicatiestelling door professionals: pilot met zorgaanbieders + versterken casemanagersfunctie zorgplan. (D.1 en D.3)			
	Meer outreachend werken: onderzoek construct en opdracht Sociaal Team en subsidieafspraken Stichting Welzijn Molenlanden, inzet wijkGGD'er, organiseren en borgen waakvlamcontact Sociaal Team. (D.1)			
D.2. Gemeente werkt meer samen met inwoners.	Benutten netwerken voor signalering en verwijzing: platformbijeenkomsten. (D.2)			
	Versterken inclusiviteit en diversiteit: evaluatie en borging Motie Respect. (D.2)			

	Vrijwilligersbeleid: subsidieafspraken met Stichting Welzijn Molenlanden. (D.2)			
	Vrijwilligersservicepunt en kennisbank lokale initiatieven. (D.2)			
D.3. Samenwerking gericht op maatwerk en passende voorziening.	Aanpak relatieproblematiek: pilot relatieloket. (D.3)			
	Versterken participatieprojecten: verbreden en versterken aanpak Jij bent in Beeld, subsidiering De Gezel, onderzoek haalbaarheid ontwikkelhuis omgeving Nieuw-Lekkerland. (D.3)			
D.4. Meer normaliseren en hulp bij accepteren.	Verwachtingsmanagement over hulp bij problemen bij levensgebeurtenissen: communicatie bewustwording levensgebeurtenissen. (D.4)			

Toelichting

Meer mogelijkheden bredere indicatiestelling door professionals: pilot met zorgaanbieders + versterken casemanagersfunctie zorgplan. (D.1 en D.3)

Voor 'indicatiestelling door professionals' is een pilot voor Wmo-dagbesteding in voorbereiding met Stichting Zorgboeren. Deze werkwijze is drempelverlagend voor de inwoners, maar is nog niet beschikingsvrij (gemeente stuurt beschikking o.b.v. de indicatie). Als dit leidt tot positieve resultaten, wordt overwogen het proces nog verder te vereenvoudigen.

Meer outreachend werken: onderzoek construct en opdracht Sociaal Team en subsidieafspraken Stichting Welzijn Molenlanden, inzet wijkGGD'er, organiseren en borgen waakvlamcontact Sociaal Team. (D.1)

WijkGGD zou mogelijk gefinancierd worden vanuit subsidie ZonMw, maar deze subsidie is niet toegekend. Gekeken wordt naar andere mogelijkheden.

Versterken participatieprojecten: verbreden en versterken aanpak Jij bent in Beeld, subsidiering De Gezel, onderzoek haalbaarheid ontwikkelhuis omgeving Nieuw-Lekkerland. (D.3)

Dit wordt in het kader van het Ambitiefonds in opdracht van Avres onderzocht. Zomer 2025 worden de eerste resultaten verwacht.

E. Stads- en Kerngericht werken

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
E.1. We werken dorps- en stadsgericht waardoor we de betrokkenheid, inzet en autonomie van onze samenleving versterken.	Ontwikkelen van een doorgaande leerlijn voor medewerkers door advies en consultatie op maat. (E.1)			
	We verkennen de mogelijkheid voor het ontwikkelen van een Dorpsapp die zorgt voor toegang tot meer ontmoeting, kennisdeling en uitwisseling. (E.1)			
	We sluiten aan bij initiatieven en activiteiten in onze dorpen en stad. Onder andere aanwezig zijn bij de overleggen van de dorpsberaden en klankbordgroepen, spreekuren met de wethouders 3x per jaar in elke kern en informatie- en netwerkbijeenkomsten vanuit de gemeente (E.1)			
E.2. Medewerkers kennen de Molenlandse samenleving en zijn betrokken bij ondernemers en inwoners.	De Molenlandse Manier workshop voor (nieuwe) medewerkers verder ontwikkelen op het gebied van stads- en dorpsgericht werken, participatie en dienstverlening. (E.2)			
	We stimuleren de nabijheid door middel van aanwezigheid van zowel de bestuurders als de ambtenaren in onze dorpen en stad. (E.2)			
E.3. We willen een integrale doorontwikkeling van onze manier van werken waarbij we de nieuwe kaders rond dienstverlening en participatie integreren.	Integrale advisering binnen de organisatie over stads- en dorpsgericht werken, participatie en dienstverlening. (E.3)			
	We ontwikkelen een toolkit Participatie met praktische handvatten en informatie voor medewerkers over inwoner- en overheidsparticipatie. (E.3)			

Toelichting

We ontwikkelen een toolkit Participatie met praktische handvatten en informatie voor medewerkers over inwoner- en overheidsparticipatie. (E.3)

Het ontwikkelen van de toolkit participatie loopt parallel aan het vaststellen van de participatieverordening in het najaar van 2026 die aansluit bij de Molenlandse manier van werken en hoe wij als gemeente willen zijn.

Programma 4 – Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

A. Bestuur

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
A.1. Een leidende rol innemen bij de opgaven die voor Molenlanden van belang zijn in de regio.	Voortzetten en verder uitbouwen van initiërende en leidende rol op belangrijke gemeente overstijgende opgaven, zoals agrarische economie en landschap. (A.1)			
	Invulling geven aan de besluitvorming over de toekomst samenwerking Alblasserwaard en Vijfheerenlanden rond samenwerken vanuit de opgaven. (A.1 en A.2)			
A.2. Het Molenlandse geluid sterker door laten klinken richting de Provincie, het Waterschap, het Rijk en in Brussel. Daarmee willen we kansen pakken of beperkingen wegnemen.	Regionale afstemming en inzet voor het versterken van onze lobbykracht onder andere over de ruimtelijke puzzel. (A.2)			
A.3. Een sterke rol innemen binnen de gemeenschappelijke regelingen. Ook gericht op het, tot een minimum, beperken van (financiële) risico's.	Evaluëren van de in 2021 vastgestelde Nota Verbonden Partijen. (A.3)			
A.4. Kansen benutten op inhoudelijke thema's door eigen middelen in te zetten als hefboom voor bekostiging.	Onder voorbehoud van uitkomst verkenning regiodeal inzetten op uitwerken Regio Deal. (A.4)			
A.5. Als raad willen we zichtbaar zijn en in verbinding staan met onze inwoners, bedrijven, en buurgemeenten en werken we aan een krachtige positie in de regio.	Uitvoering geven aan het nog vast te stellen raads- en griffieplan 2025-2026. Hierbij is in ieder geval aandacht voor de aansluiting van de raad op de lokale samenleving, een doorontwikkeling van de positionering van de raad in Verbonden Partijen en de voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. (A.5)			

Toelichting

Onder voorbehoud van uitkomst verkenning regiodeal inzetten op uitwerken Regio Deal. (A.4)

Zie programma 2, B.1 voor een uitgebreide toelichting over dit onderwerp.

B. Openbare orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
B.1. Een veilige gemeente blijven en ervoor zorgen dat inwoners dat ook zo ervaren.	- Het Veiligheidsplan 2022-2025 actualiseren voor de jaren 2026-2029. We starten een werkgroep op, verwerken de input van diverse in- en externe partijen en anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen. (B.1) - Uitvoeren van het door de raad vastgestelde Veiligheidsplan.			
	<i>Toelichting: In 2025 zetten we in op de prioriteiten uit het Veiligheidsplan die in het uitvoeringsprogramma voor dat jaar of doorlopend zijn benoemd. Het betreft onder andere:</i> Verdere aanpak van ondermijning. We gebruiken data die in 2024 uit een grote enquête is voortgekomen. We verwachten in 2025 meer meldingen vanuit inwoners, door een voorlichtingscampagne in 2024. Meerdere keren in het jaar informeren we daarnaast eigen medewerkers over het herkennen en melden van signalen. Het in 2024 gemaakte ondermijningsdashboard, waarbij we gebruik maken van in- en externe data, ontwikkelen we door (B.1)			
	Voortzetten van de aanpak van woonoverlast. We maken met de Woningcorporaties, Politie, Sociaal Team, boa, OOV concrete afspraken over onder andere: taakverdeling, keuzes in instrumenten bij overlast, en welke partij op welk moment aan zet is. (B.1)			
	Doorontwikkelen samenwerking politie-boa. Doordat we in 2024 een boa in eigen dienst hebben, zijn de lijnen korter en is de samenwerking met politie vergemakkelijkt. In 2025 geven we dat nog een extra impuls door concrete samenwerkingsafspraken te maken, onder andere over taakverdeling, informatie uitwisseling en gezamenlijke briefing.			
	Actualiseren we onze continuïteitsplannen voor als er zich calamiteiten voordoen. (B.1)			

Toelichting

Niet van toepassing.

C. Actualisatie uitvoering dienstverlening

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Doel	Tijd	Geld
C.1. Gemak bieden aan onze inwoners met goede (telefonische) bereikbaarheid, snelle en kwalitatief goede (digitale) dienstverlening.	We ontwikkelen een toolkit dienstverlening met praktische handvatten en informatie voor medewerkers over en voor onze dienstverlening. (C.1)			
	Inwoners kunnen met hun vragen terecht bij het informatiecentrum. Zij zijn in staat om vragen van inwoners (1e lijn) te beantwoorden en waar nodig maatwerk en ondersteuning te bieden. (C.1)			
C.2. Maatwerk bieden in begeleiding van inwoners voor wie digitale dienstverlening minder toegankelijk is.	De informatie van en over de producten en diensten van de gemeente is makkelijk vindbaar en benaderbaar voor onze inwoners en ondernemers. En wij bieden hen maatwerk en ondersteuning waar nodig. (C.2)			
C.3. Continu de kwaliteit van dienstverlening en zichtbaarheid blijven verbeteren door te luisteren naar inwoners en andere relevante (interne) partijen.	De ontwikkeling van onze dienstverlening wordt ingezet volgens de vastgestelde ontwikkelkaders integraliteit, verbinding, inzicht, toepassing, monitoring en digitalisering (actualisatie dienstverlening). (C.3)			
	Het aanbod van opleidingen en trainingen voor medewerkers aan laten sluiten op onze visie van dienstverlening en draagt bij aan het borgen en verhogen van onze kwaliteit van dienstverlening. (C.3)			
	De top 5 klantreizen en klantprocessen zijn inzichtelijk. De interne werkprocessen van deze top 5 passen we, waar mogelijk, aan om (beter) aan te sluiten bij het perspectief van onze inwoners en ondernemers. (C.3)			
	We monitoren structureel de tevredenheid en beleving van onze dienstverlening. (C.3)			

Toelichting

Niet van toepassing.

1.5. Ontwikkelingen Bedrijfsvoering

I-Domein

Wij zijn gestart met een inventarisatie om inzicht te krijgen in welke informatie en documenten nog vernietigd en/of gearchiveerd moeten worden. Dit is nodig om de oude softwareapplicaties definitief te kunnen ontmantelen. Met name voor een oud zaakstelsel (DecosJoin) moeten we nog veel werkzaamheden verrichten. Door schaarste op de arbeidsmarkt is het nog niet gelukt om hiervoor externe expertise in te schakelen. We verkennen daarom eventuele alternatieven.

We zijn gestart met het opstellen van een programma van eisen en wensen voor een nieuw zaakstelsel met meerdere functionaliteiten. We verwachten de Europese aanbesteding in september 2025 te kunnen starten. De voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe softwarebroker starten we in het vierde kwartaal. De feitelijke aanbesteding voeren we dan in 2026 uit.

We volgen de landelijke ontwikkelingen voor de wetten Single Digital Gateway en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer op de voet zodat we daarop kunnen aanhaken. In het kader van de nieuwe Archiefwet starten we een onderzoek naar de mogelijkheden voor aansluiting op een (pre)e-Depot.

De inrichting van de monitoring en responsdienst is gestart en fase 1 is afgerond. Er is een start gemaakt met de vervolgfase. Daarnaast loopt er een drietal andere projecten om de informatiebeveiliging te verhogen en te voldoen aan de cyberbeveiligingswet. Te weten VPN-clients voor beveiligde verbindingen voor het waarborgen van bedrijfsgegevens. Het installeren en in gebruik nemen van een centrale wachtwoordenmanager en de aanschaf en implementatie van een autorisatietool. Ook doen we mee aan een nieuwe aanbesteding Cyberweerbaarheid vanuit de VNG.

We zijn gestart met het in kaart brengen van sturingsinformatie over beschikbare personeelsbudgetten. Hiervoor is het nodig informatie uit het HR- en financiële systeem te combineren. Uit een eerste analyse blijkt dat de processen nog niet voldoende op orde zijn om een betrouwbaar overzicht te genereren. Hier zal eerst aan gewerkt worden. Verder loopt er een pilot met inzicht in telefoniegegevens van zowel het Informatiecentrum als de vakteams in de backoffice.

Tot slot testen we binnenkort een oplossing voor het publiceren van documenten op een eigen publicatieplatform in het kader van de tweede tranche van de Wet open overheid. De verwachting is nu dat deze tranche per 1 januari 2026 ingaat.

Facilitair

Begin dit jaar heeft er een interne evaluatie plaatsgevonden met alle teams over het gebruik van het gebouw. Deze evaluatie heeft waardevolle inzichten opgeleverd, die zijn samengevat in een overzicht met bijbehorende acties. De enthousiaste reacties van collega's over de uitstraling van het gebouw kwamen in veel teams naar voren. Het volledige overzicht zal binnenkort worden gedeeld.

Daarnaast onderzoeken we momenteel de mogelijkheden en het huidige gebruik van ons wagenpark. We beoordelen de inzet van onze zes lease elektrische auto's en geven advies over hun efficiëntie. Op basis van deze evaluatie wordt een actieplan opgesteld.

We zijn zeer tevreden over de schoonmaakdiensten die door Avres worden uitgevoerd. Aan het eind van dit jaar zullen we dit evalueren om te bepalen of er verdere kostenbesparingen mogelijk zijn.

Vastgoed

Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs (IHP)

Om de stap van strategie naar uitvoering te maken met het Integraal Huisvesting Plan en het Uitvoeringsprogramma is in 2025 gestart met de haalbaarheidsonderzoeken 'School met de Bijbel' in Bleskensgraaf en 'Groen van Prinstererschool' in Oud Alblas. We verwachten de resultaten op te leveren in Q2/Q3 2025. In Q3 2025 verwachten we te starten met het haalbaarheidsonderzoek 'De Hoeksteen' in Giessenburg. De studie naar mogelijkheden van verduurzaming en verbetering van binnenklimaat worden naar verwachting opgeleverd in Q2 2025.

Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor verduurzaming opstellen en in uitvoering brengen

We verstrekten de opdracht voor het vervangen van de led-verlichting in sporthal De Klipper en de gymzalen in Streefkerk en Ottoland. Verder is een warmtepomp boiler geplaatst in de kleedkamers bij voetbalvereniging Nieuw-Lekkerland.

Juridische en Bestuurlijke zaken, Inkoop

Juridische kwaliteitszorg

De afgelopen maanden is de juridische kwaliteitszorg (JKZ) op de kaart gezet door onder andere DilemmaDinsdag. JKZ wordt meer betrokken bij team overstijgende ontwikkelingen met een juridisch karakter zoals bij de ondertekening van stukken. Er is een training in ontwikkeling voor nieuwe medewerkers over de juridische aspecten van werken voor de overheid. In het kader van continuering van werkzaamheden worden de gaten die zijn ontstaan vanwege ziekte en een vacature bij de juristen zoveel mogelijk intern opgelost door verschuiving van werkzaamheden, uitbreiding van uren en prioritering. Als gevolg hiervan wordt niet alles binnen JKZ opgepakt volgens de eerder opgestelde jaarplanning. Echter is er wel zicht op verbetering door urenuitbreiding op dit gebied.

Mediation

Met betrekking tot de juridisering van geschilbeslechting is dit jaar een werkproces informele behandeling opgesteld. (Pre)-mediation gesprekken vinden maandelijks plaats en hebben tot nu toe, op één dossier na, in alle gevallen geleid tot overeenstemming en intrekking van het bezwaarschrift.

Contractbeheer

In 2025 maken we aanzienlijke vooruitgang in de doorontwikkeling van ons contractbeheer. We hebben de contractkaart in ons zaakstelsel geoptimaliseerd, waardoor SLA's en KPI's beter worden gemanaged en leveranciersmanagement steeds effectiever kan worden toegepast. Door deze proactieve monitoring kunnen we de prestaties van contracten beter controleren en vroegtijdig afwijkingen en potentiële problemen identificeren. Hiermee proberen we te voorkomen dat mogelijke onrechtmatigheden pas achteraf worden ontdekt. Een belangrijke vervolgstap die nog gemaakt moet worden is de implementatie van dashboards die visualisaties en realtime gegevens bieden over de prestaties van onze contracten.

Daarnaast blijven we onze werkprocessen evalueren en verbeteren om de volwassenheid van ons contractbeheer verder te verhogen.

Wet Open Overheid

Op het gebied van de Woo zijn de in 2024 opgelopen achterstanden van de nog niet afgehandelde Woo-verzoeken weggewerkt. De omvang en complexiteit van een aantal in 2025 ingediende Woo-verzoeken maakte het noodzakelijk de beslistermijn te verlengen. Er is aandacht besteed om het werkproces met betrekking tot het afhandelen van de Woo-verzoeken te optimaliseren en de wettelijke basis van de Wet open overheid te waarborgen. Daarnaast ligt de aandacht dit jaar bij bewustwording binnen de organisatie en op de voorbereiding op de aanstaande verplichte actieve openbaarmaking van verschillende documenten (in de volgende drie tranches, in navolging op de eerste tranche per 1 november 2024). Een definitieve planning vanuit het Rijk voor de inwerkingtreding van de volgende tranches zal uiterlijk 1 juli 2025 volgen. Deze tranches kosten meer voorbereiding en inspanning dan bij tranche 1, omdat het om complexere categorieën gaat waar in veel gevallen nog geen processen voor zijn ingericht. Voor de openbaarmaking van deze categorieën moeten bestuursorganen vanuit de centrale vindplaats (Woo-index) kunnen verwijzen naar de betreffende documentverzamelingen. Voor de categorieën in de eerste tranche was dit nog niet nodig aangezien deze informatie al op bestaande platforms openbaar gemaakt wordt (zoals wetten.nl en het register van overheidsorganisaties).

Human Resources

Een vitale en gezonde organisatie

We voerden een risico-inventarisatie en evaluatie uit. Het plan van aanpak met acties met diverse tijdslijnen is opgesteld. De komende maanden worden diverse acties opgepakt, bijvoorbeeld rondom bedrijfshulpverlening en onderzoek naar de Psychosociale Arbeidsbelasting. Met de Arbo-dienst bespreken we regelmatig de verzuimdossiers en de voortgang hierop. Samen met de domeinmanagers wordt het verzuim nauwlettend gevolgd en hierop geacteerd.

Onderhoud zelforganisatie

De aanbevelingen uit 2024 worden intensief ter hand genomen. We zijn gestart met een MT en de vakteams zijn ondergebracht in domeinen die gekoppeld zijn aan domeinmanagers. Het werken met teamcontracten is gestart, gericht op het stellen van prioriteiten, duidelijke afspraken en verdeling van teamrollen. De versterking van zelforganisatie is dienend aan het werken volgens de Molenlandse Manier. Dat staat voor mogelijk maken door vernieuwing, verantwoordelijkheid en samenwerking.

Invoering functiewaarderingssysteem HR21 en doorontwikkeling AFAS

In Q2 2025 is er besluitvorming over de start van het project HR21. Dit traject van invoering van het functiewaarderingssysteem zal een jaar duren.

Iedere 2 maanden wordt een P-prognose opgesteld met daarin inzicht in de uitputting van de personeelsbegroting. Het proces rondom P-voorstellen is vernieuwd naar aanleiding van de ontwikkelingen in de organisatie (vorming MT) en ook het maken van de prognose uit AFAS wordt verder geoptimaliseerd.

Inhuur en Flexibiliteit

Bij de Begroting 2025 is risicovol begroot. Een belangrijke besparing (€ 760K) hierbij is het schrappen van het flexibele inhuurbudget en is er in de personeelsbegroting begroot op werkelijke inschaling en niet meer op de eindschaal (besparing € 568K). Dit betekent dat er alleen ingehuurd kan worden ten laste van de vacatureruimte. Bij de behandeling van Begroting 2025 is door het College aangegeven dat bij de Zomernota 2025 mogelijk extra budget wordt gevraagd.

Bij voorkomende personele vraagstukken is kritisch naar nut en noodzaak van inhuur gekeken. In meerdere gevallen is gekozen voor niet direct of slechts in deeltijd voor tijdelijke oplossingen te kiezen. Maar zelfs met deze interventies is er aanvullend budget nodig om de ambtelijke organisatie goed te laten functioneren. In de eerste vijf maanden van 2025 is er voor een bedrag van € 438K aan inhuurbudget aangevraagd buiten de beschikbare vacatureruimtes. Deze extra aanvragen zijn verwerkt in deze Zomernota. Deze budgetten zijn noodzakelijk om inhuurvraagstukken op te lossen die onontkoombaar zijn op cruciale posities binnen onze organisatie. Deze posities zijn essentieel voor het waarborgen van de continuïteit en kwaliteit van onze werkzaamheden. Het gaat hierbij onder andere om de inhuur van een HR-adviseur, een senior internal auditor, vervanging in verband met langdurig ziekten bij team Sociaal werk, verlenging inhuur omgevingsjurist en inhuur domeinmanager.

Wij verwachten dat er voor de resterende maanden in 2025 om dezelfde redenen aanvullend budget nodig is en vragen om hiervoor een flexibel inhuurbudget van € 250K beschikbaar te stellen. Deze aanvraag is verwerkt in deze Zomernota.

2. De financiële verantwoording

2.1 De exploitatie

Kort samengevat komt het financiële resultaat van deze Zomernota op het volgende neer:

- Verwacht begrotingsresultaat oorspronkelijke begroting 2025	€	0	
- Het financiële saldo van deze Zomernota	€	3.787.000	V
- Prognose resultaat per ultimo 2025 (o.b.v. inzichten mei 2025)	€	3.787.000	V

De belangrijkste oorzaken van het financiële saldo van de Zomernota zijn (bedragen groter dan € 75.000):

	Onderwerp	Mutatie	Voordeel/ Nadeel	I/S*
1	Lagere lasten GR SOJ o.b.v. maandrapportage maart 2025	2.445.000	V	I/S
2	Effecten meicirculaire 2025 (Algemene uitkering)	2.117.000	V	S
3	Voorschot afrekening 2025 Beschermd Wonen en Opvang	734.000	V	I
4	Verkoop van een stukje restgrond in Gelkenes	450.000	V	I
5	Effecten decembercirculaire 2024 (Algemene uitkering)	428.000	V	I
6	Hogere inkomsten uit rentebaten uitstaande middelen bij de schatkist	230.000	V	I
7	Lagere rentelasten langlopende leningen door vertraging van aantrekken	210.000	V	I
8	Vrijvallen van eerder geormerkte Rijksmiddelen voor de bibliotheek	134.000	V	I
9	Uitgaven lokale preventieve maatregelen jeugd (waren dubbel in de begroting opgenomen).	121.000	V	S
10	Vertraging transitie binnen i-domein zorgt voor minder uitgaven	100.000	V	I
11	Toename contributie VNG door stijging inwonersbijdrage	-78.000	N	S
12	Aanpassing raming bodemleges	-84.000	N	I
13	Kosten Molenhopper stijgen i.v.m. nieuwe aanbesteding	-90.000	N	S
14	Toename huur voor bijzonder gymnastiekonderwijs	-112.000	N	S

15	Leerlingenvervoer: verwachte meerkosten als gevolg van aanbesteding	-115.000	N	S
16	Kosten voor wachtlijstbanen DVO met Avres	-148.000	N	S
17	Individuele begeleiding ZIN, stijging aantal cliënten en een verschuiving van Beschermd Wonen naar Wmo	-175.000	N	S
18	Impulsgelden Bredeschool, vervallen van de eigen bijdrage	-181.000	N	S
19	Flexbudget salarissen	-250.000	N	I
20	Verkoop grond achter gemeentewerf Groot-Ammers met saneringskosten	-394.000	N	I
21	Diverse inhuur boven vacatureruimte	-438.000	N	I
22	Dotatie voorziening onderhoud gebouwen	-439.000	N	S
23	Overige verschillen	-678.000	N	I/S
	Totaal mutaties Zomernota 2025	3.787.000		

*S = Structureel

*I = Incidenteel

I/S Lagere lasten SOJ

In de afgelopen maanden is een daling zichtbaar in de lasten voor SOJ. Er is sprake van zowel incidenteel als structureel voordeel, maar dit is niet één-op-één te herleiden per taakveld. Uitgaande van de actuele maandrapportages en forecastprognose 2026 wordt ingeschat dat het voordeel ongeveer structureel € 2.000K zal bedragen. Hierbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat dit gedurende het jaar kan wijzigen. Een eventuele bijstelling zal in de Najaarsnota 2025 worden verwerkt, dit doen we altijd aan de hand van de meest actuele maandrapportage.

De mutaties van deze Zomernota hebben veelal een incidenteel effect voor 2025. De mutaties met een structureel karakter zijn inmiddels ook verwerkt in de Kadernota 2026. In het overzicht hierna zien we de mutaties per programma. De programma's zijn opgedeeld in taakvelden. Deze taakvelden zijn voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Per programma geven wij u een overzicht van de belangrijkste mutaties met toelichting. Bij de specificatie van de mutaties geven wij aan op welke taakvelden de mutaties waren. Mutaties per taakveld groter dan € 25.000 lichten we toe.

Programma 1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

Taakvelden programma 1	Mutatie lasten/baten	Mutaties reserves	Saldo	Voordelig/nadelig saldo
T03 Beheer overige gebouwen en gronden	-1.239.488	105.000	-1.134.488	N
T21 Verkeer en Vervoer	-131.070		-131.070	N
T42 Onderwijshuisvesting	67.256		67.256	V
T52 Sportaccommodaties	410.624	202.943	613.567	V
T81 Ruimtelijke Ordening	-66.578		-66.578	N
T82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-393.716		-393.716	N
T83 Wonen en bouwen	32.639		32.639	V
Totaal	-1.320.332	307.943	-1.012.389	N

Toelichting/analyse per taakveld:

T03 Beheer overige gebouwen en gronden

De doorrekening van het MeerjarenOnderhoudsPlan is gewijzigd van 10 naar 20 jaar, dit heeft als gevolg dat er structureel een extra dotatie nodig is aan de voorziening onderhoud gebouwen, € 439k nadeel.

Het overige nadeel is een correctie in de voorziening binnen diverse taakvelden, dit is onderaan de streep saldoneutraal.

T21 Verkeer en Vervoer

Het nadelige verschil op dit taakveld wordt veroorzaakt door een indexatie van 3,52% op de uitgaven die we doen als bijdrage aan het waterschap voor wegenbeheer. Het gaat hier om € 60K. Daarnaast zijn de kosten voor vegen en straatreiniging gestegen en dienen we hier voor € 50K aan budget aan te passen.

T42 Onderwijshuisvesting

In verband met een onderzoek naar eigendomsoverdracht van een schoolgebouw wordt de MI-vergoeding (Londo-vergoeding) vooralsnog niet afgedragen aan de gemeente, dit is een nadeel van € 51K.

Een correctie binnen de taakvelden voor de voorziening onderhoud gebouwen levert hier een voordeel van € 121K, onderaan de streep is dit saldoneutraal (zie taakveld T03).

T52 Sportaccommodaties

Op dit taakveld worden diverse aanpassingen gedaan. Allereerst wordt een aanpassing gedaan in de huurinkomsten waarvoor een afbouw was opgenomen maar niet was geëffectueerd in de raming, dit geeft een nadelig effect van € 44K.

De verwerking van de nieuwe exploitatieovereenkomst met de Tilgroep levert een nadeel van € 156K op dit taakveld en een voordeel van € 104K op taakveld 6.1 (Programma 3). Een correctie binnen de taakvelden voor de voorziening onderhoud gebouwen levert hier een voordeel van € 608K, onderaan de streep is dit saldoneutraal (zie taakveld T03). De energiekosten worden doorbelast aan de gebruiker terwijl dit ten onrechte niet begroot was, dit is een voordeel van € 35K. De eindafrekening 2024 van GR Souburgh bedroeg € 23K (V). De bijdrage aan GR Souburgh voor 2025 is geactualiseerd, nadeel van € 48K.

T81 Ruimtelijke ordening

Het nadelige saldo wordt hier met name veroorzaakt door een aanpassing van het budget voor de actualisatie van de Woonvisie voor € 50K. Het budget is deels besteed aan het woningbehoefteonderzoek. Het restant van het budget is niet voldoende voor het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma (de opvolger van de woonvisie). Het volkshuisvestingsprogramma is daarnaast breder dan de woonvisie; ook het uitvoeringsprogramma van de Woonzorgvisie wordt hierin meegenomen. Ook voor in te zetten instrumenten zoals de huisvestingsverordening wordt bijgeraamd.

T82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Per saldo realiseren we binnen dit taakveld een negatief resultaat als gevolg van de verkoop van grond van de gemeentewerf in Groot-Ammers. Het nadelige resultaat komt tot stand door noodzakelijke dekking van de externe advieskosten, de splitsing van percelen/gebouwen en de ontwikkeling van een koffiepunt (€ 170K). De boekwaarde van € 308K vervalt na verkoop van de betreffende percelen, behalve die van de koude loods, die eigendom blijft van de gemeente.

De verwachte verkoopopbrengst bedraagt circa € 574K. Aangezien sprake is van een bodemverontreiniging, dienen de percelen conform zorgplicht gesaneerd te worden. De saneringskosten zijn op dit moment nog niet met zekerheid vast te stellen. Vooruitlopend is het verstandig om hiervoor een reservering op te nemen van € 500K ter dekking van de saneringskosten, in overeenstemming met de raming (vanuit extern advies).

T83 Wonen en bouwen

Het voordeel wordt hier vrijwel volledig veroorzaakt door het wegvallen van een budget dat dit jaar niet gebruikt zal worden. Het gaat dan om € 26K.

Specificatie reservemutaties programma 1:

Uitname: CBS Hoogblokland

€ 105.000

Uitname: Verzelfstandigingsbuffer de Dompelaar
 Uitname: Verzelfstandigingsbuffer Schoonenburg
 Uitname: Maatwerkbijdrage de Dompelaar
Totaal reservemutaties programma 1

€ 124.000
 € 62.800
 € 16.143
€ 307.943

Programma 2 Economie, Energie en Buiten

Taakvelden programma 2	Mutatie lasten/baten	Mutaties reserves	Saldo	Voordelig/nadelig saldo
T34 Economische promotie	-88.712		-88.712	N
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	429.159		429.159	V
T74 Milieubeheer	-214.973	5.250	-209.723	N
T75 Begraafplaatsen en crematoria	-3.000		-3.000	N
Totaal	122.474	5.250	127.724	V

Toelichting/analyse per taakveld:

T34 Economische promotie

Er wordt geld beschikbaar gesteld voor de stichting 'de Alblasserpoort'. Een investeringskrediet dat circa 10 jaar geleden in het leven is geroepen is destijds niet volledig besteed en na een aantal jaren afgesloten, mede vanwege het feit dat er ook geen activiteiten meer gepland stonden. Na enige jaren van stilte is nu het verzoek binnengekomen om de middelen uit het verleden die niet zijn uitgegeven, toch te kunnen inzetten voor nieuwe initiatieven. Het college staat positief in deze aanvraag. Het gaat om een bedrag van € 47K.

T57 Openbaar Groen

Het voordelige verschil op dit taakveld komt door de verkoop van een stukje restgrond in Gelkenes (Dutch Spiral en KoreNet). Dit zorgt voor een éénmalig voordeel binnen onze begroting van € 450K.

T74 Milieubeheer

We hadden oorspronkelijk voor € 84K aan inkomsten voor bodemleges in onze lopende begroting opgenomen maar deze opbrengsten zullen we dit jaar niet gaan realiseren. De oorzaak hiervan ligt deels intern en deels extern en hangt vooral samen met het feit dat de afspraken tussen de gemeente en OZHZ over het opleggen van deze leges niet goed zijn vastgelegd. We nemen de procedures op dit moment opnieuw onder de loep en ook intern kijken we hoe dit proces kunnen aanpassen.

Op dit taakveld houden we rekening met de inhuur van een adviseur voor milieuzaken voor een bedrag van € 43K. We kunnen dit gedeeltelijk opvangen binnen het gehele inhuurbudget van het specifieke vakteam maar niet volledig. Inmiddels hebben we wel een vaste medewerker aangesteld.

De laatste bijstelling doen we in het kader van de '380KV tracékeuze middelen' en dit betreft een bedrag van € 72K. In feite is dit geen nadeel omdat we de inkomsten al in 2024 hebben ontvangen en zodoende ook als resultaat in 2024 moesten presenteren. We hebben dus een voordeel in de jaarrekening 2024 en een nadeel op de uitgaven in 2025.

Specificatie reservemutaties programma 2:

Uitname: uitgangspunten 'E-laadbeleid'

€ 5.250

Totaal reservemutaties programma 2

€ 5.250

Programma 3 Welzijn, Sociaal en Cultuur

Taakvelden programma 3	Mutatie lasten/baten	Mutaties reserves	Saldo	Voordelig/nadelig saldo
T41 Openbaar basisonderwijs	-40.500		-40.500	N
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-382.293		-382.293	N
T51 Sportbeleid en activering	2.499		2.499	V
T53 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-60.709		-60.709	N
T54 Musea	-33.375		-33.375	N
T55 Cultureel erfgoed	55.400		55.400	V
T56 Media	111.795		111.795	V
T61 Samenkracht en burgerparticipatie	193.801		193.801	V
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	20.000		20.000	V

T622 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	346.000		346.000	V
T623 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-22.918		-22.918	N
T63 Inkomensregelingen	-97.665		-97.665	N
T64 WSW en beschut werk	-126.437		-126.437	N
T65 Arbeidsparticipatie	51.602		51.602	V
T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-185.041		-185.041	N
T671B Begeleiding (WMO)	-175.000		-175.000	N
T671C Dagbesteding (WMO)	-47.000		-47.000	N
T6752 Jeugdhulp ambulant regionaal	934.650		934.650	V
T6753 Jeugdhulp ambulant landelijk	159.346		159.346	V
T6762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	560.175		560.175	V
T6763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	372.337		372.337	V
T6791 PGB Wmo	15.000		15.000	V
T6792 PGB Jeugd	154.658		154.658	V
T681A Beschermd wonen (WMO)	702.000		702.000	V
T682A Jeugdbescherming	210.176		210.176	V
T682B Jeugdreclassering	36.006		36.006	V
T692 Coördinatie en beleid Jeugd	17.211		17.211	V
T71 Volksgezondheid	-360.322		-360.322	N
Totaal	2.411.396	0	2.411.396	V

Toelichting gemeenschappelijke regeling

Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)

De lasten voor SOJ dalen met € 2.445K ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2025. Deze mutatie volgt uit de laatste ontwikkelingen uit de SOJ-rapportage van maart 2025. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door het toepassen van het woonplaatsbeginsel, de effecten van het project Onze Kinderen Nabij en de daling van zware zorg onder deze groep jongeren (zowel ambulant als met verblijf). Het betreft de taakvelden 6.752, 6.753, 6.762, 6.763, 6.791, 6.792, 6.82A, 6.82B.

Avres

De bezuinigingsopgave van totaal € 120K voor 2025 is op één taakveld geboekt. Inmiddels is bekend geworden dat dit is verdeeld over drie taakvelden. Om hierop aan te sluiten zijn op taakvelden 6.3, 6.4 en 6.5 mutaties ontstaan, per saldo is dit budgettair neutraal.

Toelichting/analyse per taakveld:

T41 Openbaar basisonderwijs

De afspraak over huur gymnastiekonderwijs voor het openbare basisonderwijs is met ingang van dit jaar voor alle scholen gelijk. Het betreft een bijraming voor één school. Daarnaast zijn ook de tarieven gestegen, een nadeel van € 39K.

T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

De afspraak over huur gymnastiekonderwijs voor het bijzonder onderwijs is met ingang van dit jaar voor alle scholen gelijk. Het betreft een bijraming voor twee scholen. Daarnaast is dit budget in het verleden deels onterecht afgeraamd en zijn ook de tarieven gestegen, een nadeel van € 113K. De kosten voor reformatorische opvang zijn lager dan verwacht, een voordeel van € 55K. Het is de verwachting dat door de aanbesteding de kosten voor het leerlingenvervoer vanaf 1 augustus mogelijk met 32% gaan stijgen. Hiermee zullen de uitgaven met € 115K toenemen. Met ingang van 2025 wordt er geen eigen bijdrage meer van scholen, Wasko en Present gevraagd voor Impulsgelden Brede School, Sport en Cultuur, een nadeel van € 194K. De overige verschillen binnen dit taakveld betreffen meerdere kleine nadelen onder de € 25K.

T53 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Bij de voorbereiding van de begroting 2025 had het vastgestelde cultuurbeleid van 2024 meegenomen moeten worden. Dit is echter niet gebeurd, waardoor we deze nu alsnog moeten toevoegen. Dit zorgt voor de nadelige aanpassing binnen dit taakveld.

T54 Musea

Het nadeel van € 33K wordt veroorzaakt door meerdere kleine nadelen onder de € 25K.

T55 Cultureel erfgoed

Een correctie binnen de taakvelden voor de voorziening onderhoud gebouwen levert hier een voordeel op van € 47K, onderaan de streep is dit overigens saldoneutraal (zie taakveld T03).

T56 Media

Een Rijksuitkering van € 134K was in eerste instantie geormerkt voor extra uitgaven voor de Bibliotheek, deze valt in 2025 vrij.

T61 Samenkracht en burgerparticipatie

De uitgaven voor inburgering stonden niet juist opgenomen in de begroting, een nadeel van € 48K. De uitgaven voor ouderenwerk (Odensehuis) kan worden betaald uit de door het Rijk ontvangen middelen voor het Integraal ZorgAkkoord (IZA). Het budget van € 52K wordt afgeraamd en op taakveld 7.1 bijgeraamd, per saldo is dit budgetneutraal.

Het raadsvoorstel voor de bijdrage aan Stichting Jeugdteams was dubbel opgenomen in de begroting en wordt nu afgeraamd, een voordeel van € 121K.

De verwerking van de nieuwe exploitatieovereenkomst met de Tilgroep levert een voordeel van € 104K binnen dit taakveld en een nadeel van € 156K op taakveld 5.2 (Programma 1). Een correctie binnen de taakvelden voor de voorziening onderhoud gebouwen levert hier een voordeel van € 20K, onderaan de streep is dit saldoneutraal (zie taakveld T03). De te ontvangen huren van de dorpshuizen waren onjuist opgenomen in de begroting, dit levert een voordeel van € 29K. Voor de invulling van de spreidingswetopgave zijn op dit moment geen middelen beschikbaar. Voor de uitvoering is een werkbudget benodigd van € 30K. Het restant nadeel wordt door meerdere kleine nadelen veroorzaakt onder de € 25K.

T623 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd

Uitgaven voor POH (praktijkondersteuner bij huisarts) kunnen betaald worden uit de door het Rijk ontvangen middelen voor Integraal ZorgAkkoord (IZA). Budget van € 286K wordt hier volledig afgeraamd en op taakveld 7.1 bijgeraamd, per saldo is dit budgetneutraal.

De intensivering van de jeugdmodule start later dan gepland, een voordeel van € 60K.

T63 Inkomensregelingen

Zie toelichting Avres.

T64 WSW en beschut werk

Zie toelichting Avres.

Omdat er minder ruimte voor het solidariteitsprincipe zal zijn ten opzichte van de afgelopen jaren, is een bedrag van € 148K opgenomen voor wachtlijstbanen Avres (DVO).

T65 Arbeidsparticipatie

Zie toelichting Avres.

T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Het budget voor woonvoorziening wordt met € 70K verhoogd. Dit is nog een laatste factuur van een grote woningaanpassing die in 2024 is gestart en daarnaast kenden we dit jaar twee grote woningaanpassingen toe. We verwachten dat het beschikbare budget voor vervoersvoorzieningen niet toereikend is op basis van de gedane betalingen en stijging van het aantal cliënten. De extra kosten worden geraamd op € 60K. Naar verwachting stijgen de kosten door de nieuwe aanbesteding van de Molenhopper vanaf 1 augustus met 30%. Dit veroorzaakt een nadelig verschil van € 90K. Tot slot verwachten we extra inkomsten m.b.t. eigen bijdrage Wmo en ritbijdrage Molenhopper (€ 33K).

T671B Begeleiding (WMO)

Op basis van de verrichte betalingen in 2025 in combinatie met de verwachte toename van het aantal cliënten is het budget voor individuele begeleiding niet toereikend. Dit komt ook door een verschuiving van een aantal cliënten van Beschermd Wonen naar Wmo, een nadeel van € 175K.

T671C Dagbesteding (WMO)

Op basis van de verrichte betalingen in 2025 in combinatie met de verwachte toename van het aantal cliënten is het budget voor dagbesteding met € 25K verhoogd en vervoer dagbesteding met € 22K.

T6752 Jeugdhulp ambulant regionaal

Zie toelichting SOJ.

T6753 Jeugdhulp ambulant landelijk

Zie toelichting SOJ.

T6762 Jeugdhulp met verblijf regionaal

Zie toelichting SOJ.

T6763 Jeugdhulp met verblijf landelijk

Zie toelichting SOJ.

T6792 PGB Jeugd

Zie toelichting SOJ.

T681A Beschermd wonen (WMO)

Vanuit de Centrumgemeente Dordrecht is een meerjarenraming 2025-2029 opgesteld. Voor 2025 verwachten we voor Molenlanden een voordeel van € 978K. Medio juni wordt een geactualiseerde begroting 2025 aangeleverd (met verwerking prijsindex en actuele aantallen en ontwikkelingen). Uit voorzorg is in de Zomernota een bedrag van € 734K opgenomen (75%). Bij de Najaarsnota nemen we het resterende bedrag op.

De kosten voor procesregie OGGZ zijn € 32K hoger. Dit komt doordat de kosten van secretariële ondersteuning sinds 2025 worden doorbelast en door stijging van de tarieven.

T682A Jeugdbescherming

Zie toelichting SOJ.

T682B Jeugdreclassering

Zie toelichting SOJ.

T692 Coördinatie en beleid Jeugd

Zie toelichting SOJ.

T71 Volksgezondheid

De uitgaven voor ouderenwerk (Odensehuis) en POH (praktijkondersteuner bij huisarts) worden betaald uit de door het Rijk ontvangen middelen voor Integraal Zorgakkoord (IZA). Budget hiervoor is op dit taakveld bijgeraamd en op taakveld 6.1 en 6.22 afgeraamd, per saldo is dit budgetneutraal. De inkomsten van IZA namen we al wel op in de begroting.

Programma 4 Bestuur en Veiligheid

Taakvelden programma 4	Mutatie lasten/baten	Mutaties reserves	Saldo	Voordelig/nadelig saldo
T010 Bestuur	-91.735		-91.735	N
T020 Burgerzaken	-15.335		-15.335	N
T110 Crisisbeheersing en brandweer	-25.000		-25.000	N
T120 Openbare orde en veiligheid	-27.424		-27.424	N
Totaal	-159.495	0	-159.495	N

Toelichting/analyse per taakveld:

T010 Bestuur

De bijdrage aan FondsGGU en VNG-contributie steeg met € 78k door stijging van de inwonersbijdrage. Het restant nadeel wordt door meerdere kleine nadelen veroorzaakt.

T110 Crisisbeheersing en brandweer

Er is een werkbudget van € 25K beschikbaar gesteld voor de verkenningsfase van het realiseren van een brandweerkazerne op de Vuilendam.

T120 Openbare orde en veiligheid

Vanwege noodzakelijke veiligheidsmaatregelen gaven we een bedrag van € 25K uit voor aanpassingen rond de woning van de burgemeester.

Algemene dekkingsmiddelen

Taakvelden algemene dekkingsmiddelen	Mutatie lasten/ baten	Mutaties reserves	Saldo	Voordelig/ nadelig saldo
T04 Overhead	-604.197	32.085	-572.112	N
T05 Treasury	476.515		476.515	V
T061 OZB woningen	-35.000		-35.000	N
T062 OZB-niet woningen	40.000		40.000	V
T064 Belastingen overig	-30.450		-30.450	N
T07 Algemene uitkering gemeentefonds	2.545.894		2.545.894	V
T09 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-5.000	-5.000	N
Totaal	2.392.761	27.085	2.419.846	V

Toelichting/analyse per taakveld:

T04 Overhead

Als onderdeel van de bezuinigingen namen we in 2025 het flexibele inhuurbudget niet meer op, met de kanttekening dat we indien nodig aanvullend budget aanvragen. In deze Zomernota is dat voor een bedrag van € 438K, waarvan € 383K op het taakveld overhead. Ook nemen we een flexbudget op van € 250K voor de resterende maanden van 2025. Een verdere toelichting staat onder punt 1.5 van deze Zomernota.

Naar aanleiding van een collegebesluit nemen we een budget voor organisatieontwikkeling op van € 50K.

De kosten voor onderhoud, energie en schoonmaak voor het gemeentekantoor zijn hoger dan vooraf ingeschat, dit is een nadeel van € 47K. De transitie binnen het i-domein gaat langzamer dan gedacht, onder andere door capaciteitsgebrek. Daarom geven we voorrang aan wettelijke prioriteiten en ramen we het budget af met € 100K.

Voor beheer en realisatie van de nieuwe webformulieren is er minder ondersteuning nodig, dit levert een voordeel op van € 30K. Er is een structureel voordeel van € 30K omdat ten onrechte licentiekosten waren begroot voor het oude financiële systeem.

Treasury

Het voordeel van € 476K komt doordat we verwachten dit jaar op de rentelasten minder uit te geven. Dit komt doordat we het geraamde financieringstekort over het gehele jaar niet vanaf de eerste maand hoeven in te vullen maar mogelijk pas in het vierde kwartaal. Dit zorgt voor een voordeel van € 210K. Op de te ontvangen rente verwachten we juist meer inkomsten omdat we in de eerste negen maanden van 2025 geen financieringstekort hebben maar een overschot. Dit zorgt voor een voordeel van € 230K. Beide onderdelen hebben dus deels een onderling effect op elkaar.

T061 OZB-woningen

De grondslag voor de WOZ-waarde woningen is iets lager dan geschat, dit is een nadeel van € 35K.

T062 OZB-niet woningen

Er is een hogere grondslag voor de WOZ-waarde voor niet-woningen. Dit is een voordeel van € 50K. Daarnaast verstrekten we meer aan OZB-compensatie, € 10K nadelig.

T064 Belastingen overig

Steeds meer vorderingen worden oninbaar verklaard. We verwachten dat dit een nadeel is van € 15K. Ten onrechte zijn de licentiekosten voor het digitaal loket niet begroot, dit is een nadeel van € 14K.

T07 Algemene uitkering gemeentefonds

Decembercirculaire 2024 Algemene uitkering €428.460.

Meicirculaire 2025 Algemene uitkering € 2.117.000.

Specificatie reservemutaties Algemene dekkingsmiddelen:

Onttrekking Algemene reserve: Vervanging Financieel systeem	€ 32.085
Vervallen Onttrekking Algemene reserve: VPB	€ -5.000
Totaal reservemutaties Algemene dekkingsmiddelen	€ 27.085

2.2 Investerings

In de Zomernota informeren wij over de investeringen die we op dit moment kunnen afsluiten, waarvan tussentijds het beschikbaar gestelde krediet wordt aangepast of waarvan is vastgesteld dat deze kunnen vervallen. De reden van de mutatie is in het hieronder opgenomen overzicht vermeld.

Omschrijving investering	Oorspronkelijk budget	Budgetmutatie (-/- = verlagen) (+ = verhogen)	Reden van de mutatie
Langerak Waal 2020	207.000	345.000	Voor het werk Waal is een aanpassing van het budget nodig. Sinds 2020 zijn de kosten van materiaal en arbeid sterk toegenomen. Daarnaast zijn er aanpassingen van de fundering nodig waardoor we het budget moeten aanpassen.
Arkel Entreezone 2022	386.800	200.000	Binnen het project Entreezone bleek tijdens de uitvoering dat er minder sprake is van een homogeen beeld van de wegfundering. We troffen meer funderingsmateriaal aan wat we niet kunnen hergebruiken. Hierdoor moeten we extra funderingsmateriaal afvoeren en liggen de storkosten aanzienlijk hoger.
Nieuw-Lekkerland Standerdmolen Tuimelaar 2023	300.000	-300.000	Investering vervalt en gaat niet door vanwege de aanpassingen rond de school.
Nieuw-Lekkerland Planetenlaan 2024	1.379.047	454.000	Het ontwerp van het werk Planetenlaan is gereed. Hiervoor is een aanpassing van het budget nodig. Dit komt mede door de uitkomsten van de onderzoeken van de fundering en scope uitbreiding. Hierdoor moeten we een deel van de fundering afvoeren die we niet kunnen hergebruiken. Daarnaast zijn er extra afvoer- en storkosten vanwege teerhoudend asfalt.
Hoornaar Oudendijk 2024	296.800	375.000	Voor het werk Oudendijk moeten we het budget aanpassen. In het project troffen we bodemverontreiniging aan waardoor sanering nodig is. Daarnaast blijkt uit onderzoek

			dat we de fundering moeten aanpassen. Verder richten we de parkeerplaatsen in met kunststof grasstenen.
Hoornaar Brug Middenweg 2024	150.000	150.000	Voor het vervangen van de brug Middenweg moeten we het budget aanpassen. Inmiddels blijkt dat vanuit de opgestelde raming de kosten voor de uitvoering van het project, inclusief de kosten voor voorbereiding en interne uren aanzienlijke hoger zijn dan op voorhand ingeschat.
TOTAAL		1.224.000	

2.3 Voortgangsrapportage Projecten

Als onderdeel van de doorontwikkeling Projectmatig Werken is afgesproken dat we in de Zomer- en Najaarsnota rapporteren over de grote projecten. Het classificeren van een project is op basis van de criteria uit de notitie Projectmatig Werken.

Deze criteria komen in hoofdlijnen op het volgende neer:

A. Project Groot:

- Het **maatschappelijk belang** van een positieve afronding van het project is **groot**.
- De **risico's** voor tijd en geld zijn **groot**.
- De looptijd van het project is **lang**.

B. Project Light:

- Het **maatschappelijk belang** van een positieve afronding van het project is **beperkt**.
- De **risico's** voor tijd en geld zijn **beperkt**.

C. Klus:

- Het **maatschappelijk belang** van een positieve afronding van het project is **laag**.
- Er is maar **één vakteam** bij betrokken.

Per uitgevraagd groot project wordt hieronder middels smileys ingegaan op de beheeraspecten van het project, te weten geld, risico's, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit. Een groene smiley betekent dat het beheeraspect zich binnen de kaders bevindt, een rode smiley dat dit niet het geval is en een gele smiley dat het beheeraspect aandacht vraagt. Zowel de rode als gele smileys moeten volgens de werkwijze Projectmatig Werken toegelicht worden. Vanwege de omvang van dit document is dit zoveel mogelijk beknopt weergegeven.

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Bleskensgraaf - Melkweg 1 ^e fase						
Algemene toelichting:	Bij de afwerking van dit project moeten we onder andere nog een watercompensatie voor het bedrijventerrein Melkweg realiseren. Op de betreffende locatie is echter een vervuiling (PFAS) geconstateerd wat het proces vertraagd en mogelijk (veel) duurder maakt.					

Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
------	----------	-------------	------	------------	-----------

Schelluinen - ROM-S						
<i>Algemene toelichting:</i>	Hier maken we het laatste stukje openbaar gebied bouw- en woonrijp op industrieterrein Schelluinen West. Het budget dat we hiervoor meekregen van ROM-S is niet voldoende. Waarschijnlijk komen we hier ca. € 34K tekort.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Nieuwpoort - Schoolstraat (Herontw.)						
<i>Algemene toelichting:</i>	Bij de Najaarsnota 2022 namen we een verliesvoorziening op van € 317K op het project.					
<i>Toelichting Geld:</i>	In 2023 is deze voorziening door de hoge opbrengst vanuit de aanbesteding teruggebracht met € 140K. In de loop van 2024 bleek echter dat de afwerkingskosten van het gebied veel te laag waren geraamd. En we de voorziening onterecht hadden teruggebracht. Bij de jaarrekening 2024 herstelden we dit weer en gaan we uit van de oorspronkelijk verliesvoorziening van € 317K.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Langerak - Langerak Zuid (Ontw.)						
<i>Algemene toelichting:</i>	We maken verschillende kavels grond, bouw- en woonrijp voor woningbouw. We bouwen nu al op veld G. Veld H maken we in 2025 bouwrijp. Met het bouwrijp maken van veld I beginnen we in 2026. Dit is ook het laatste veld van dit project.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Streefkerk - Kooikerspad						
<i>Algemene toelichting:</i>	We maken de grond bouw- en woonrijp voor de realisatie van 20 huur- en ongeveer 12 koopwoningen. We hebben een intentieovereenkomst met Lek en Waard Wonen die de grond zal kopen waarop de huurwoningen zullen worden ontwikkeld. Verdere uitwerking vindt plaats in 2025.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
--	------	----------	-------------	------	------------	-----------

Nieuw-Lekkerland – Nieuw-Lekkerland Oost (Woningbouw)						
<i>Algemene toelichting:</i>	We kijken of het op termijn mogelijk is om woningbouw en/of bedrijven te realiseren op de gronden (haalbaarheidsonderzoek). Ook bepaalt de gemeente de stedenbouwkundige hoofdstructuur voor infrastructuur, groen en water. Omdat het project nog niet in een uitvoeringsstadium is, is op alle beheeraspecten aandacht nodig. Zo moeten we de grondexploitatie nog opstellen en de bodemgesteldheid nog onderzoeken. Daarnaast zijn er misschien nog verschillen van inzicht over de uitwerking van de afspraken op grond van de intentieovereenkomst met de ontwikkelaar. Wel is inmiddels een projectorganisatie ingericht die we tijdens het planproces verder invullen met bijvoorbeeld werkgroepen. Vanwege de bodemgesteldheid (waterwingebied) is het bouwrijp maken van het plangebied een technische en financiële uitdaging.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Groot-Ammers - De Boomgaard (Herontw.)						
<i>Algemene toelichting:</i>	Het is grond van de gemeente waar op termijn woningen op moeten komen. Het project is in voorbereiding en er is ook nog niet bouwrijp gemaakt. Momenteel zijn de ambities en randvoorwaarden van de gemeente op een rij gezet.					
<i>Toelichting Risico's:</i>	De bodemkwaliteit.					
<i>Toelichting Tijd:</i>	Gezien de plaatsing op de 3 ha-kaart van de provincie zit er enige druk op dit project. Het streven is dan ook om in 2025 een stedenbouwkundig ontwerp te maken en in 2026 een ontwikkelaar te selecteren.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Giessen-Oudekerk - Schoollocatie (Herontw.)						
<i>Algemene toelichting:</i>	Het bestaande verouderde schoolgebouw wordt gesloopt en na bouw- en woonrijp maken bouwen we op deze locatie 11 woningen. De school wordt gesloopt na oplevering van de nieuwe school (medio juni 2025). Na het bouwrijp maken begint de bouw van de woningen net voor of net na de zomervakantie.					
<i>Toelichting Tijd:</i>	Project loopt volgens planning.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Oud-Alblas – Ontwikkeling Oud-Alblas Zuid						
<i>Algemene toelichting:</i>	Dit is een woningbouwproject waarbij we samen met de ontwikkelingscombinatie ca. 80 woningen willen bouwen. De gemeente heeft 60% van de gronden en 40% van de gronden zijn in bezit van de ontwikkelingscombinatie. De intentieovereenkomst die tot 2024 liep is verlengd met maximaal drie jaar. Binnen die periode moet de haalbaarheid inzichtelijk zijn (met name ontsluiting is nog een lastig vraagstuk) en leiden tot een samenwerkingsovereenkomst met een vastgestelde grondexploitatie.					

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie
Groot-Ammers - Mourik LWW (Woningbouw)					
<i>Algemene toelichting:</i>	Een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden voor woningbouw op de voormalige Mourik locatie. Lek en Waard Wonen is eigenaar van de grond. Momenteel werken zij aan een voorlopig ontwerp die voldoet aan de gemeentelijke beleidskaders en de kaders van het Waterschap.				

	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Langerak - Middel Wetering						
<i>Algemene toelichting:</i>	Met dit project beginnen we na de afronding van het project Langerak-Zuid. Momenteel onderzoeken we de mogelijkheden voor de aankoop van een stuk grond door de gemeente. Afhankelijk hiervan werken we het verder uit.					
	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Arkel - De Overtuin/Betondak						
<i>Algemene toelichting:</i>	Dit initiatief is het grootste woningbouwproject binnen de gemeente. Het gaat om de bouw van 258 woningen. De gemeente heeft hier zelf geen gronden in eigendom maar heeft wel een overeenkomst gesloten met vastgoedontwikkelaar Synchron, waardoor een aantal risico's afgedekt zijn. Er vindt vanwege de hoge kosten nog overleg plaats met de ontwikkelaar over het aanpassen van de Bazeldijk. Het project lag lang stil, maar onlangs stelden we het definitieve ontwerp van het eerste deelgebied (58 woningen) vast. Er zijn nog wel wat onderdelen die aandacht vragen. Deze moeten we eerst oplossen voordat we daadwerkelijk kunnen starten met de bouw.					
	Geld	Risico's	Organisatie	Tijd	Informatie	Kwaliteit
Groot-Ammers - Huisvesting Brede school						
<i>Algemene toelichting:</i>	We gaan een nieuwe school bouwen. De definitieve vergunning is echter nog niet rond en er kunnen nog bezwaren ingediend worden vanwege de verkeerssituatie. Verder is de inflatie in de tijd een risico.					

2.4 Reserves en voorzieningen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen. In de kolom “Mutaties zomernota 2025” staan de reservemutaties vermeld die in deze Zomernota zijn opgenomen.

Naam van de reserve/voorziening	Saldo begin 2025	Begrotingswijzigingen 2025	Mutaties zomernota 2025	Saldo eind 2025
Algemene Reserve				
Algemene reserve*	25.087.512	3.542.253	-182.847	28.446.918
Bestemmingsreserves				
Kapitaallasten	62.835.514	-736.447		62.099.067
Kapitaallasten Wegen	30.190.111	447.433		30.637.544
Leefbaarheid Kinderdijk	63.818	0		63.818
Klankbordgroepen/Dorpsberaden	178.129	0		178.129
Afwikkeling voorgaande jaren	1.623.995	-1.623.995		0
Duurzaamheidsinvesteringen	3.053.562	-376.992		2.676.570
Duurzaamheidsprojecten	2.052.850	0	-5.250	2.047.600
Integraal HuisvestingsPlan	10.000.000	0		10.000.000
Sociaal Begeleidingsplan	152.182	0	-152.182	0
Afval	2.099.069	0		2.099.069
Totaal reserves	137.336.743	1.252.252	-340.279	138.248.716
Voorzieningen				
Onderhoud gebouwen	5.048.588	827.317	438.683	6.314.588
Onderhoud openbare ruimte	1.189.944	321.066	-280.000	1.231.010
Wachtgelden wethouders	81.551	0		81.551
Pensioenvoorziening wethouders	2.770.192	365.700		3.135.892
Voormalig personeel	0	0		0

Regeling Vervroegd Uittreden	4.384	0		4.384
Rioleringen	12.631.160	-1.030.905	-741.214	10.859.041
Onderhoud graven	476.736	0	-43.210	433.526
Afvalstoffen	460.321	0		460.321
Verlofsparen	336.762	0		336.762
Totaal voorzieningen	22.999.638	483.178	-625.741	22.857.075
Totaal reserves en voorzieningen	160.336.381	1.735.430	-966.020	161.105.790

Opmerkingen:

- bedragen zijn onttrekkingen

+ bedragen zijn dotaties

*Het resultaat van de jaarrekening 2024 is conform het voorstel van de jaarrekening in de bovenstaande cijfers alvast verwerkt, de Raad dient dit nog wel te besluiten.